

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jan Christelbauer

Ochrana věřitelů společnosti v likvidaci

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 11. 3. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 149.068 znaků včetně mezer.

V Praze dne 11. 3. 2019

.....

Jan Christelbauer

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval především JUDr. Lucii Joskové, Ph.D., LL.M. za cenné rady, které mi při psaní diplomové práce poskytla. Zároveň děkuji své rodině za podporu během celého studia.

Obsah

Úvod	6
1. Likvidátor jako klíčová postava likvidace	8
1.1. Vznik funkce likvidátora	8
1.2. Práva a povinnosti likvidátora	11
1.3. Zánik funkce likvidátora.....	13
2. Zahájení procesu likvidace.....	16
2.1. Příprava likvidace a vstup společnosti do likvidace	16
2.2. Seznámení veřejnosti se vstupem společnosti do likvidace	17
2.3. Dokumenty sestavované na začátku likvidace.....	20
2.3.1. Účetní závěrka před vstupem do likvidace.....	20
2.3.2. Zahajovací rozvaha	21
2.3.3. Soupis jmění	22
2.4. Oznámení likvidace věřitelům společnosti.....	24
2.4.1. Oznámení likvidace známým věřitelům.....	24
2.4.2. Oznámení likvidace neznámým věřitelům	26
3. Postavení věřitelů v průběhu likvidace	29
3.1. Uspokojování pohledávek v likvidaci	29
3.1.1. Pořadí úhrady pohledávek	29
3.1.2. Uspokojování věřitelů, kteří nepodali přihlášku včas	31
3.2. Specifické skupiny věřitelů.....	35
3.2.1. Zaměstnanci jako věřitelé	35
3.2.2. Věřitelé s nesplatnými či spornými pohledávkami	37
3.2.3. Zajištění věřitelé.....	39
3.3. Omezení činnosti likvidátora v průběhu likvidace	41
3.4. Uzavírání nových smluv v průběhu likvidace	42
3.4.1. Smlouvy potřebné k ukončení nevyřízených obchodů	43

3.4.2.	Smlouvy nezbytné k zachování majetku likvidované společnosti.....	44
3.4.3.	Smlouvy k využití majetku společnosti.....	44
3.5.	Důsledky překročení zástupčího oprávnění.....	45
3.6.	Zpeněžování likvidační podstaty	46
3.7.	Dokumenty sestavované v závěru likvidace.....	49
4.	Specifický režim uspokojování pohledávek dle ust. § 201 až § 204 OZ.....	51
4.1.	Zbytková likvidace	51
4.2.	Použitelnost úpravy nezpeněžitelného majetku	53
4.3.	Pravidla uspokojování pohledávek dle ust. § 201 až § 204 OZ.....	54
5.	Ochrana věřitelů po skončení likvidace.....	57
5.1.	Fikce pokračování v likvidaci a obnovení likvidace.....	57
5.1.1.	Fikce neskončení likvidace dle ust. § 208 OZ.....	57
5.1.2.	Obnova likvidace dle ust. § 209 OZ.....	60
5.2.	Ručení společníků po zániku společnosti.....	63
	Závěr.....	65
	Seznam použitých zdrojů.....	69
	Seznam zkratk	73
	Ochrana věřitelů společnosti v likvidaci	74
	Abstrakt.....	74
	Klíčová slova.....	74
	Protection of company's creditors during liquidation.....	75
	Abstract.....	75
	Key words	75

Úvod

Proces likvidace není v životě obchodních společností jevem nijak výjimečným. O tom svědčí i skutečnost, že dle dostupných statistik došlo v první polovině roku 2018 v České republice k zániku 5 987 společností, přičemž 4 704 z tohoto počtu prošlo likvidací.¹ Z tohoto důvodu by právní úpravě uvedeného procesu měla být věnována náležitá pozornost. Aktuálnost tématu likvidací je rovněž dána faktem, že s účinností od 1. 1. 2014 došlo k rekodifikaci soukromého práva a s ní spojeným změnám v právní úpravě. Zvláštní pozornost si pak podle mého názoru zaslouží postavení věřitelů v průběhu likvidace společnosti. Jedná se totiž o proces, jehož výsledkem je zánik společnosti, což staví její věřitele do citlivé pozice. Literatura ovšem důležitost tohoto aspektu dostatečně nereflektuje, když čistě ochraně věřitelů společnosti v likvidaci není věnována žádná monografie.

Cílem mé práce je kriticky analyzovat ochranu, kterou poskytuje právní úprava věřitelům společností v likvidaci. V rámci celé analýzy bude pozornost zaměřena zejména na sporné či nejasné aspekty právní úpravy. Na základě provedené analýzy budou v průběhu práce předkládány návrhy *de lege ferenda* v případech, ve kterých se to podle mého názoru bude jevit jako nezbytně nutné. Dílčím cílem této práce je i kritické zhodnocení zdařilosti změn, které v tomto kontextu přinesla současná právní úprava.

Samotná práce je strukturována do pěti kapitol. První kapitola je zaměřena na osobu likvidátora, který je stěžejní postavou v procesu likvidace, a proto je klíčový i pro ochranu věřitelů likvidované společnosti. Druhá kapitola se zaměřuje na počátek likvidace a úkony s ním spojené. Ve třetí kapitole je pozornost soustředěna na ochranu věřitelů v průběhu procesu likvidace, přičemž tato část tvoří těžiště diplomové práce. Čtvrtá kapitola se věnuje specifickým pravidlům uspokojování pohledávek v případě souvislosti likvidace s insolvenčním řízením. V kapitole páté je pak zkoumána ochrana věřitelů po skončení likvidace společnosti.

---

¹ Tisková zpráva společnosti Bisnode Česká republika, a.s.: *Letos by v ČR mohlo zaniknout rekordní množství firem*. In <https://www.bisnode.cz/> [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/letos-by-v-cr-mohlo-zaniknout-rekordni-mnozstvi-firem/>.

Výše uvedených cílů diplomové práce by mělo být dosaženo zejména podrobným rozbohem zákonné úpravy, a to s ohledem na soudní judikaturu, jež tuto úpravu zpřesňuje, a rovněž by měly být v potaz vzaty názory odborné veřejnosti. Nadto dodávám, že při psaní této diplomové práce bude užito zejména metody analytické a komparativní.

1. Likvidátor jako klíčová postava likvidace

Postavení likvidátora upravuje občanský zákoník.² Tuto úpravu pak doplňují některá ustanovení zákona o obchodních korporacích.³ Likvidátor je ústřední postavou celého procesu likvidace společnosti. Správně fungující likvidátor napomáhá k zajištění řádného průběhu likvidace a na jeho šikovnosti záleží výše likvidačního zůstatku, který zbyde na jejím konci k rozdělení mezi společníky. Na důslednosti likvidátora při plnění jeho povinností pak záleží, zda dojde k úhradě všech dluhů společnosti. S ohledem na množství práv a povinností likvidátora v průběhu likvidace je nutno likvidátora vnímat jako jeden z hlavních pilířů ochrany věřitelů.⁴

1.1. Vznik funkce likvidátora

Současně se vstupem společnosti do likvidace vzniká dle ust. § 189 odst. 1 OZ příslušnému orgánu společnosti povinnost povolat do funkce likvidátora.⁵ Pokud nedojde k povolání likvidátora do funkce bez zbytečného odkladu po vstupu do likvidace, vystavuje se společnost nebezpečí, že jí bude likvidátor jmenován soudem. Dle ust. § 191 odst. 1 OZ to může soud učinit v takovém případě i bez návrhu. S ohledem na množství povinností likvidátora nezbytných k provedení likvidace je takové ustanovení velmi rozumné. Lhůta bez zbytečného odkladu je soudy dlouhodobě vykládána jako velmi krátká lhůta, jejíž délka trvání závisí na konkrétních okolnostech případu.⁶ V případě likvidací obchodních společností bude zejména potřeba přihlížet ke lhůtám potřebným pro svolání zasedání orgánu příslušného k povolání likvidátora.⁷

Občanský zákoník v ust. § 191 odst. 3 dává soudu možnost jmenovat likvidátorem též osobu, která k tomu nedala souhlas, pokud se jedná o člena statutárního orgánu zrušené společnosti. Tato možnost je podmíněna tím, že nebyl podán jiný návrh nebo nebyl možno jinému návrhu vyhovět. Ustanovení vychází z předpokladu, že statutární orgán by měl mít nejlepší přehled o majetku likvidované

---

² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“ nebo „občanský zákoník“).

³ Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“ nebo „zákon o obchodních korporacích“).

⁴ Výčet práv a povinností likvidátora obsahuje kap. 1.2 této práce.

⁵ K pojmu vstup do likvidace blíže kap 2.1.

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012.

⁷ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 977.

společnosti. Za určitých okolností může být povaha tohoto ustanovení ovšem značně nespravedlivá vůči statutárnímu orgánu společnosti. Například naplní-li se ust. § 421 odst. 2 písm. k) ZOK a stanovy akciové společnosti zmocní k volbě likvidátora valnou hromadu, může dojít k následující situaci. Statutární orgán valnou hromadu řádně svolá, navrhne ke zvolení osobu likvidátora, ale akcionáři nejsou schopni na valné hromadě likvidátora zvolit. Pro omezení výskytu takto nespravedlivých případů by bylo vhodné, aby soud k opatření dle ust. § 191 odst. 3 OZ sáhl jenom tehdy, když mu není známa osoba, která by funkci likvidátora vykonávala dobrovolně.⁸

V případě, že z jakéhokoliv důvodu nelze aplikovat výše uvedený postup, může soud jmenovat likvidátora z řad osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců.⁹ Zákon v tomto případě neurčuje, zda se i takto jmenovaná osoba musí ujmout funkce likvidátora bez svého souhlasu. Názor odborné veřejnosti se v této otázce neshoduje. Někteří autoři se domnívají, že by mělo být ust. § 191 odst. 4 OZ vykládáno v souladu s judikaturou vztahující se k právní úpravě účinné do 31. 12. 2013.¹⁰ Dle judikatury k obchodnímu zákoníku¹¹ plynul souhlas insolvenčního správce se jmenováním do funkce likvidátora již ze skutečnosti, že se nechal dobrovolně na vlastní žádost zapsat do seznamu insolvenčních správců.¹² Zároveň je tato možnost zákonem koncipována až jako subsidiární opatření.¹³ Bez této zákonné pojistky by mohlo docházet k bezvýhodným situacím, protože by soud vůbec nenalezl osobu ochotnou ujmout se funkce likvidátora.¹⁴

Druhá část odborné veřejnosti zastává názor, že by naopak bylo nesprávné souhlas insolvenčního správce presumovat, jelikož jeho postavení je zcela odlišné v rámci řízení insolvenčních a v rámci řízení likvidačních.¹⁵ Souhlas insolvenčního správce se zápisem do seznamu insolvenčních správců se tudíž podle tohoto názoru nerovná automatickému souhlasu s případným jmenováním do funkce likvidátora.

---

⁸ DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I.* Praha: Polygon 2002, s. 696.

⁹ Viz ust. § 191 odst. 4 OZ.

¹⁰ Názor zastává například JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 35.

¹¹ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „ObchZ“).

¹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 2. 2012, sp. zn. 7 Cmo 366/2011.

¹³ Usnesení vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 7 Cmo 523/2016.

¹⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 36.

¹⁵ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 985.

Této variantě odpovídá rovněž systematika občanského zákoníku, protože ten u jmenování člena statutárního orgánu likvidátorem výslovně uvádí, že souhlas se jmenováním není potřeba. Z toho *a contrario* plyne, že u insolvenčních správců by jmenování do funkce likvidátora mělo být možné pouze s jejich souhlasem.¹⁶

Domnívám se, že u tohoto ustanovení je vhodnější užití teleologického výkladu. Ztotožňuji se s názorem, že toto ustanovení má sloužit jako pojistka proti situacím, kdy není snadné najít osobu likvidátora. Funkčnost této pojistky by byla velmi oslabena, pokud by nebylo možné insolvenčního správce jmenovat bez jeho souhlasu. Navíc jestliže soud jmenuje likvidátora z důvodu nečinnosti příslušných orgánů společnosti, může to značit špatnou správu likvidované společnosti. Domnívám se, že není vhodné do funkce likvidátora jmenovat osobu, která v rámci své předchozí činnosti prokázala, že nezvládá řádně vykonávat funkci statutárního orgánu. V praxi bývá insolvenční správce jmenovaný soudem dle ust. § 191 odst. 4 OZ ve složité situaci. Zpravidla se dostane k likvidaci společnosti, která zůstává nečinná, nemá majetek a jejíž statutární orgán je zcela nefunkční.¹⁷ Výkon funkce likvidátora je při absenci součinnosti ze strany statutárního orgánu značně ztížený. Osoba insolvenčního správce pak svými odbornými předpoklady poskytuje záruku, že bude i takto obtížná likvidace řádně provedena. Úpravu jmenování likvidátora soudem hodnotím s ohledem na ochranu věřitelů jako zdařilou. Jednotlivé prvky této úpravy zajišťují obsazení funkce likvidátora i v případech, kdy selže orgán společnosti příslušný k povolání likvidátora. *De lege ferenda* považuji za vhodné do zákona zakotvit souhlas insolvenčního správce se jmenováním do funkce likvidátora formou nevyvratitelné právní domněnky. Nadto lze dodat, že insolvenční správce by neměl mít možnost z funkce likvidátora odstoupit, nýbrž by se u něj měl uplatnit režim zproštění funkce dle ust. § 191 odst. 3 OZ. V opačném případě by hrozilo, že po zjištění majetkových poměrů likvidované společnosti raději odstoupí z funkce.

Závěrem je nutno podotknout, že občanský zákoník v ust. § 189 odst. 2 upravuje rovněž výkon funkce likvidátora v provizorním období mezi vstupem společnosti do likvidace a povoláním likvidátora do funkce. V tomto období

---

¹⁶ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 985.

¹⁷ MIHALÍK, V.: O nevděčné úloze likvidátora jmenovaného ze seznamu insolvenčních správců. In *epravo.cz* [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/o-nevdecne-uloze-likvidatora-jmenovaneho-ze-seznamu-insolvencnich-spravcu-95032.html>.

vykonávají působnost likvidátora všichni členové statutárního orgánu. Toto ustanovení zároveň řeší situace, kdy povolanému likvidátorovi zanikla funkce a ještě nedošlo k povolání likvidátora nového. Povoláním je míněno jmenování, volba či jiné povolání příslušným orgánem dle ust. § 189 odst. 1 OZ.¹⁸ Judikaturou pak bylo dovozeno, že ust. § 189 odst. 1 OZ lze uplatnit i v případě, že likvidátor sice je ve funkci, ale nemůže jí vykonávat.¹⁹ Členy statutárního orgánu při výkonu působnosti likvidátora omezuje požadavek, aby jejich činnost odpovídala povaze a cíli likvidace.²⁰ Zákon tak zajišťuje, že budou jednotlivé kroky náležející do působnosti likvidátora provedeny, i pokud není funkce likvidátora obsazena, případně pokud ji tato osoba nemůže vykonávat. Tento zákonný mechanismus přispívá k řádnému průběhu likvidace, tím i k ochraně věřitelů.

1.2. Práva a povinnosti likvidátora

Likvidátor je považován odbornou veřejností za orgán společnosti, i když tak zákon výslovně nestanoví.²¹ Na podporu tohoto názoru je v literatuře předkládáno vícero argumentů. Pojetí likvidátora jako orgánu lze zjistit gramatickým výkladem ust. § 190 OZ, které výslovně v souvislosti s likvidátorem užívá slovo orgán.²² Dále to logicky plyne i z faktu, že dle ust. § 193 OZ nabývá likvidátor působnost statutárního orgánu. Výše uvedený závěr navíc podporuje i proklamovaná kontinuita s předchozí právní úpravou a judikaturou s ní spojenou.²³ Dále likvidátor naplňuje definici voleného orgánu právnické osoby zakotvenou v ust. § 152 odst. 2 OZ, protože ho do funkce povolává příslušný orgán právnické osoby, případně je jmenován soudem. Jakožto člen voleného orgánu pak musí likvidátor společnosti splňovat podmínku svéprávnosti dle ust. § 152 odst. 2 OZ a další podmínky stanovené v ust. § 46 ZOK. Zároveň je potřeba, aby nebyl likvidátor diskvalifikován soudem z výkonu funkce

---

¹⁸ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 972.

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014 (výslovně zmíněn konflikt zájmů).

²⁰ Plyne z ust. § 188 OZ ve spojení s ust. § 196 odst. 1 OZ.

²¹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L. PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 24. Dále HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 967.

²² HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 967.

²³ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidované znění), k ust. § 187 až ust. § 209, deklaruje: „Úprava likvidace se s drobnými úpravami a upřesněními přejímá z dosavadního obchodního zákoníku, protože tamější úprava likvidace je zdařilá.“

orgánu společnosti ve smyslu ust. § 63 a násl. ZOK. Tyto zákonné požadavky na osobu likvidátora chrání kromě společnosti i její věřitele, jelikož brání tomu, aby se v pozici likvidátora ocitla osoba k výkonu funkce nezpůsobilá. Pojetí likvidátora jakožto člena voleného orgánu právnické osoby má rovněž následující důsledek. Po celou dobu likvidace je likvidátor povinen postupovat s péčí řádného hospodáře dle ust. § 193 OZ ve spojení s ust. § 159 OZ. Právní úprava ponechává při výkonu funkce likvidátorovi širokou míru volnosti, povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře je tudíž nezbytným korelátorem této autonomie.²⁴ Tuto obecnou povinnost musí mít likvidátor na paměti při výkonu všech jeho dílčích práv a povinností, protože prozařuje napříč celým jeho působením ve funkci likvidátora. Právní úprava takto zajišťuje funkčnost níže uvedených mechanismů spojených s osobou likvidátora, a tím přispívá k ochraně věřitele v průběhu likvidace.

Podle ust. § 193 OZ nabývá likvidátor okamžikem svého povolání působnost statutárního orgánu. Rozsah působnosti likvidátora je ovšem omezen ust. § 196 odst. 1 OZ, podle něhož může činnost likvidátora sledovat pouze účel, který odpovídá povaze a cíli likvidace ve smyslu ust. § 187 odst. 1 OZ.²⁵ Likvidátor v souladu s tímto účelem zejména zajišťuje náležitou publicitu likvidace, když podává bezodkladně po vzniku své funkce do obchodního rejstříku návrh na zápis vstupu společnosti do likvidace dle ust. § 187 odst. 2 OZ. Na základě téhož ustanovení užívá likvidátor při jednání za společnost její název pouze s dodatkem „v likvidaci“. Dále má likvidátor povinnost sestavit ke dni vstupu do likvidace soupis jmění a zahajovací rozvahu dle ust. § 199 odst. 1 OZ. Na základě informací z těchto dokumentů pak identifikuje tzv. známé věřitele a zašle jim adresnou notifikaci o vstupu společnosti do likvidace. Právní úprava pamatuje rovněž na informování věřitelů, o jejichž pohledávkách se likvidátor z výše uvedených dokumentů nedozvěděl. Ust. § 198 odst. 2 OZ stanoví likvidátorovi povinnost zveřejnit v Obchodním věstníku oznámení o vstupu do likvidace. Na základě tohoto oznámení jsou mu pak zasílány přihlášky pohledávek věřitelů, které likvidátor přezkoumává.

V průběhu likvidace je pak cílem likvidátora postupně dokončovat veškeré obchody společnosti a směřovat společnost k ukončení jejího obchodního života.

---

²⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 47.

²⁵ Z pravidla zakotveného v ust. § 196 odst. 1 OZ existuje logická výjimka (viz odst. 2 téhož ustanovení).

Za tímto účelem zejména vyrovnává dluhy společnosti, lhotejno zda peněžité nebo nepeněžité. V souladu s účelem likvidace pak likvidátor zpravidla zpeněžuje majetek náležející do likvidační podstaty a uplatňuje jménem společnosti pohledávky. Po celou dobu likvidace musí likvidátor sledovat, zda není společnost v úpadku. Pokud likvidátor úpadek společnosti zjistí, musí dle ust. § 200 OZ bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh. Transparentnost celého procesu likvidace pak zajišťují informační povinnosti likvidátora v samém závěru likvidace. Likvidátor na základě ust. § 205 odst. 1 OZ vyhotovuje konečnou zprávu o průběhu likvidace a účetní závěrku. Zbyde-li na konci likvidace nějaký likvidační zůstatek, obsahuje konečná zpráva rovněž návrh na jeho použití. Po ukončení procesu likvidace má likvidátor ještě povinnost podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku a zajistit archivaci dokumentů dle ust. § 94 odst. 2 ZOK.

1.3. Zánik funkce likvidátora

Funkce likvidátora zaniká z následujících důvodů: smrt nebo zánik likvidátora (podle toho, zda se jednalo o fyzickou či právnickou osobu), skončení likvidace, uplynutí funkčního období likvidátora, ztráta způsobilosti k výkonu funkce, odstoupení likvidátora z funkce a odvolání. S ohledem na cíl této práce se blíže věnuji pouze odvolání likvidátora soudem, jakožto významnému nástroji sloužícímu k ochraně věřitele.

Likvidátor je voleným orgánem společnosti, tudíž i pro něj platí obecný princip, že k odvolání z funkce je oprávněn ten, kdo jej do funkce jmenoval. Z tohoto principu zná zákonná úprava výjimku v podobě ust. § 191 odst. 2 OZ, které umožňuje soudu odvolat likvidátora, jenž řádně neplní své povinnosti.²⁶ Odborná veřejnost se ovšem neshoduje v názoru, zda má soud tuto pravomoc, i pokud likvidátora do funkce sám nejmenoval. Dle některých autorů soud likvidátora nemůže v takových případech odvolat, čemuž do jisté míry nasvědčuje i systematika občanského zákoníku.²⁷ Druhá skupina autorů odvolací pravomoc soudu dle ust. § 191 odst. 2 OZ chápe jako

---

²⁶ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 25.

²⁷ PELIKÁN, R. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 244. Dále J. SVEJKOVSKÝ in SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kol. *Právnické osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 156.

nezávislou na tom, jak vznikla likvidátorova funkce.²⁸ Osobně zastávám druhý z výše uvedených názorů, jelikož odvolací pravomoc soudu je důležitým prvkem ochrany věřitelů. Pokud bychom vyšli z názoru, že soud může dle ust. § 191 odst. 2 OZ odvolávat pouze jím jmenovaného likvidátora, zůstával by v řadě případů věřitel nechráněn proti likvidátorovi porušujícímu své povinnosti. Dále se mi tento závěr zdá logičtější i s ohledem na znění ust. § 194 OZ, dle něhož jen soud může odvolat z funkce likvidátora, kterého jmenoval. U likvidátora povolaného orgánem společnosti už obdobná podmínka zákonem stanovena není. Význam má i skutečnost, že tento závěr je v souladu s judikaturou k obchodnímu zákoníku.²⁹ Z úpravy likvidace v obchodním zákoníku pak hojně čerpá současná právní úprava, jak již bylo naznačeno v předchozím textu.

K odvolání likvidátora dle ust. § 191 odst. 2 OZ může soud přistoupit pouze na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem. Takový zájem bude dán právě u věřitelů, které likvidátor porušováním svých povinností poškozují, případně lze naléhavý právní zájem předpokládat i u společníků. Domnívám se, že toto osvědčování právního zájmu by nemělo probíhat příliš přísně. Lze si totiž představit situaci, kdy se bude odvolání likvidátora domáhat věřitel, jehož zjevně důvodnou pohledávku likvidátor odmítne uznat. Věřitel sice má možnost tuto pohledávku zažalovat, ale takové jednání likvidátora by mělo zároveň být dostatečným důvodem k zahájení řízení o jeho odvolání. V literatuře se dále objevuje myšlenka, že by odvolání likvidátora mělo být možné i bez návrhu, jelikož se jedná o legislativní chybu zákonodárce.³⁰ Takový výklad ust. § 191 odst. 2 OZ je ovšem podle mne *contra legem*. Právě prostřednictvím návrhu se totiž soud seznamuje s možným pochybením ze strany likvidátora, protože mu zákon nesvěřuje dohled nad plněním povinností likvidátora v průběhu likvidace.³¹ Zahájení řízení o odvolání likvidátora bez návrhu

---

²⁸ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 42. Dále HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 606.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 1484/2006. Rovněž Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2000, sp. zn. 32 Cdo 524/2000.

³⁰ PELIKÁN, R. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 244.

³¹ HAMPEL, P. *Pohled rejstříkových soudů na likvidace obchodních společností*. Právní rádce, 2003, č. 8, s. 31.

pak může zatížit řízení vadou, která může být důvodem pro podání žaloby pro zmatečnost dle ust. § 229 odst. 1 písm. d) OSŘ.^{32 33}

Aby mohl soud vyhovět návrhu na odvolání likvidátora, mělo by ono řádné neplnění povinností dosahovat určité úrovně závažnosti, zejména by mělo zasahovat do práv a povinností třetích osob.³⁴ Dle výkladu Nejvyššího soudu pak důvodem pro odvolání nejsou nevýznamná porušení povinností, která nenarušují řádný průběh likvidace.³⁵ Dostatečné důvody k odvolání judikatura v minulosti spatřovala například ve zmocnění bývalého člena statutárního orgánu k samostatnému jednání jménem společnosti.³⁶ Dále bylo za dostatečný důvod rovněž považováno neopodstatněné vyplácení odměn za výkon funkce likvidátora a uzavírání zjevně nevýhodných smluv.³⁷ Z těchto jednotlivých případů ovšem nelze bez dalšího dovozovat, že právě zde se nachází určitá hranice. Při posuzování intenzity likvidátorova provinění bude totiž soud muset i nadále zohledňovat veškeré okolnosti daného případu. Z hlediska věřitele pak nezbyvá než doufat, že rozhodovací činnost soudů bude v těchto případech obzvlášť rychlá. Včasný zásah v podobě odvolání likvidátora totiž může zabránit vzniku dalších škod na straně likvidované společnosti i věřitelů.

---

³² JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 247.

³³ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“ nebo „OSŘ“).

³⁴ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 979.

³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1081/2011.

³⁶ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 1993, sp. zn. 11 Cm 975/1993.

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 1484/2006.

2. Zahájení procesu likvidace

Zahajovací fázi procesu likvidace je v této práci věnována samostatná kapitola, jelikož s ní zákon spojuje řadu důležitých povinností. První skupina těchto povinností má za cíl náležitě informovat veřejnost o vstupu společnosti do likvidace, což slouží k ochraně třetích osob i společnosti samotné. Jedná se o povinnost podat návrh na zápis vstupu společnosti do likvidace do obchodního rejstříku a užívání dodatku „v likvidaci“. Druhá skupina povinností je pak zaměřena na vypracování dokumentů, které mají poskytnout přehled o finančním stavu společnosti při vstupu do likvidace. Takto sestavené dokumenty rovněž umožňují včasnou identifikaci úpadku společnosti, čímž bezesporu přispívají k ochraně věřitelů společnosti v likvidaci. Závěr této kapitoly je pak věnován oznámení likvidace společnosti jejím věřitelům dle ust. § 198 OZ.

2.1. Příprava likvidace a vstup společnosti do likvidace

Likvidace společnosti je náročný proces nejen z právního, ale i daňového a účetního hlediska.³⁸ Pokud k likvidaci dochází z rozhodnutí samotné společnosti, resp. jejích společníků, disponuje zpravidla společnost prostorem pro řádné naplánování a přípravu celé likvidace.

Důležitým aspektem je například den vstupu do likvidace, protože zákon o účetnictví³⁹ stanoví ve svém ust. § 17 odst. 2 písm. c) povinnost uzavřít účetní knihy ke dni předcházejícímu dnu vstupu do likvidace. V souvislosti s uzavřením účetních knih vzniká společnosti dle ust. § 19 odst. 1 ZoÚ povinnost sestavit účetní závěrku. Z praktického hlediska je tudíž nejvýhodnější načasovat vstup do likvidace na 1. leden, jelikož pak lze využít pro účely likvidace řádnou účetní závěrku. Řádná účetní závěrka je sestavována vždy s koncem účetního období, tedy standardně k 31. prosinci.

Rovněž by měl před vstupem do likvidace proběhnout odhad náročnosti celého procesu a tomuto odhadu by měl být přizpůsoben výběr osoby likvidátora. Jednoduché likvidace by měl při nastudování příslušných právních předpisů zvládnout statutární

---

³⁸ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 80.

³⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“ nebo „ZoÚ“).

orgán společnosti. U náročnějších likvidací se jeví jako vhodná varianta výběr profesionálního likvidátora, případně společnosti specializující se na provádění likvidací. Pro nejnáročnější likvidace pak lze uvažovat nad povoláním vícero likvidátorů, kteří poté tvoří dle ust. § 190 OZ kolektivní orgán.

Z praktického hlediska lze dále doporučit zpeněžení majetku a vypořádání dluhů společnosti ještě před zahájením likvidace. Takový postup vede k následnému snížení náročnosti procesu likvidace. Zároveň může mít statutární orgán oproti likvidátorovi lepší přehled o majetku společnosti a situaci na trhu, jelikož se v průběhu života společnosti věnuje jejímu obchodnímu vedení. Zároveň je vyjednávací pozice při zpeněžování majetku společnosti v likvidaci ztížena. Psychologické dopady likvidace na případné zájemce o koupi majetku společnosti mohou být takové, že tito nabydou dojem o své převaze. Likvidovaná společnost má totiž zpravidla za cíl ukončit své působení na trhu co možná nejrychleji. Z tohoto důvodu mohou zájemci o koupi majetku likvidované společnosti více tlačit na snížení ceny. Taková skutečnost pak není ideální ani pro společnost, ale ani pro její věřitele.

Na vstup do likvidace jsou navázány další právní kroky, je proto potřeba tento okamžik přesně definovat. Obchodní zákoník v ust. § 70 odst. 2 určoval, že okamžik vstupu do likvidace je totožný s okamžikem zrušení společnosti. Zákonodárce se rozhodl vstup do likvidace definovat rovněž v nové právní úpravě, když dle ust. § 187 odst. 2 OZ vstupuje právnická osoba do likvidace dnem, kdy byla zrušena nebo prohlášena za neplatnou. Důvody pro zrušení společnosti, respektive prohlášení společnosti za neplatnou, stanovuje občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích. V návaznosti na jednotlivé důvody zrušení pak může být v konkrétních případech určení dne vstupu do likvidace problematické. Kupříkladu někdy nemusí být zcela zřejmé, kdy přesně společnost dosáhla svého účelu. Nicméně s ohledem na cíl této diplomové práce zde nebude o důvodech podrobněji pojednáno.

2.2. Seznámení veřejnosti se vstupem společnosti do likvidace

---

Vstup do likvidace má významný efekt na smluvní volnost likvidované společnosti, jelikož veškeré jednání by v průběhu likvidace mělo směřovat pouze k naplnění jejího účelu dle ust. § 196 odst. 1 OZ ve spojení s ust. § 187 odst. 1 OZ. K náležitému uplatnění tohoto principu je potřeba, aby byl vstup společnosti

do likvidace dostatečně zřejmý všem osobám vstupujícím do obchodního styku s likvidovanou společností.

Právní úprava za tímto účelem v ust. § 187 odst. 2 OZ stanovuje likvidátorovi povinnost podat bez zbytečného odkladu návrh na zápis o vstupu společnosti do likvidace do obchodního rejstříku. Tento zápis má deklaratorní povahu, vstup do likvidace na něj není navázán.⁴⁰ Pokud společnost po vstupu do likvidace nemá likvidátora, dopadá uvedená povinnost na členy statutárního orgánu dle ust. § 189 odst. 2 OZ. Lhůta ke splnění této povinnosti je zákonem vymezena pouze jako bez zbytečného odkladu, nicméně přístup soudů k výkladu této lhůty by dle mého názoru měl být striktní. Ve prospěch tohoto výkladu hovoří princip prevence škody jako jeden z nedůležitějších principů uplatňovaných v právní úpravě odpovědnosti za škodu a v soukromém právu jako celku. Třetí osoby si totiž na základě údajů o likvidaci publikovaných v obchodním rejstříku mohou včas rozmyslet uzavření smlouvy, k jejímuž uzavření nemá zástupce likvidované společnosti dostatečné oprávnění. Důležitost této povinnosti zvyšuje ust. § 188 OZ, které hovoří o omezení rozsahu právního jednání za společnost od okamžiku, kdy se o vstupu do likvidace zastupující osoba dozví nebo kdy se o něm dozvědět měla a mohla.⁴¹ Z toho důvodu je vhodné s podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku neotálet, jinak hrozí porušení povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře ze strany likvidátora, případně jiné osoby zastupující společnost v likvidaci.

Podání návrhu na zápis likvidace do veřejného rejstříku upravují příslušná ustanovení zákona o veřejných rejstřících.⁴² V souvislosti s úpravou zápisu bych pouze rád upozornil na ust. § 11 odst. 3 VeřRej. Dle tohoto ustanovení může návrh na zápis do veřejného rejstříku podat jakákoliv osoba, která doloží právní zájem a přiloží k návrhu příslušné listiny. Tato možnost je podmíněna tím, že likvidátor, případně statutární orgán, nepodají návrh na zápis do 15 dnů ode dne vzniku této povinnosti. V praxi si lze ovšem pouze těžko představit využití tohoto ustanovení, protože pro třetí osoby je velmi obtížné opatřit si příslušné listiny. Jedinou možností

---

⁴⁰ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 590. Rovněž JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 82.

⁴¹ Viz princip materiální publicity zápisu do veřejného rejstříku dle ust. § 8 VeřRej.

⁴² Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“ nebo „VeřRej“).

tudíž může být podání podnětu mimo řízení, kdy dojde k informování soudu o nesouladu mezi zápisem v rejstříku a skutečným stavem.⁴³ Soud následně zahájí řízení z úřední povinnosti.

Dalším opatřením zajišťujícím řádné informování veřejnosti je povinnost užívat po dobu likvidace název s dodatkem „v likvidaci“.⁴⁴ Tato povinnost má podle mého názoru z hlediska ochrany třetích osob zásadní význam, protože vzniká již samotným vstupem do likvidace a není vázána na zápis do obchodního rejstříku.⁴⁵ Rozsah uvedené povinnosti nemusí být v praxi vždy zcela zřejmý. Někteří autoři se například domnívají, že za určitých okolností není potřeba užívat firemní dodatek „v likvidaci“ na všech obchodních listinách.⁴⁶ Tento závěr je dle nich možno ospravedlnit například nutností spotřebovat staré tiskopisy. V praxi obchodní listiny zpravidla zahrnují dokumenty typu objednávek, obchodních dopisů a faktur. V současné době jsou většinou výše uvedené dokumenty vyplňovány elektronicky a vytištěny až následně. Doplnit do příslušných obchodních listin dodatek „v likvidaci“ tak již podle mne není pro společnosti natolik zatěžující. Z tohoto usuzuji, že povinnost užívat na obchodních listinách název s dodatkem má být dodržena vždy.

Podstatnost této polemiky je znásobena tím, že dle ust. § 7 ZOK jsou kapitálové obchodní společnosti na svých internetových stránkách povinny zveřejňovat stejné údaje jako na obchodních listinách.⁴⁷ V současné době většina lidí čerpá údaje o společnosti právě z jejich internetových stránek, proto vnímám zveřejnění názvu společnosti s dodatkem „v likvidaci“ na její internetové stránce jako velmi důležité. Hranici užívání dodatku „v likvidaci“ pak vidím spíše u již před likvidací vytištěných reklamních materiálů (např. letáky, plakáty a billboardy). V těchto případech by mělo být ust. § 187 odst. 2 OZ vykládáno spíše restriktivně, protože opačný přístup by mohl vést k velkým nákladům společnosti, tudíž k poškození věřitelů. Obecně se dá říci, že užívání dodatku „v likvidaci“ a zápis likvidace do obchodního rejstříku zajišťují

---

⁴³ WALDER, I. In HAMPEL, P., WALDER, I. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 41.

⁴⁴ Ust. § 187 odst. 2 OZ.

⁴⁵ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 81.

⁴⁶ PELIKÁNOVÁ, I., PELIKÁN, R. In ŠVESTKA, J., DVORÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1023.

⁴⁷ Dle ust. § 7 odst. 3 ZOK se toto v případě s. r. o. uplatní, pokud se rozhodne internetové stránky zřídit.

celkem dostatečnou publicitu likvidace. Publicita likvidace pak do určité míry chrání věřitele společnosti proti jednání likvidátora mimo jeho rozsah.

S výše uvedenou problematikou dále souvisí oznamovací povinnost vůči věřitelům. S ohledem na důležitost problematiky je o tomto tématu pojednáno samostatně.⁴⁸

2.3. Dokumenty sestavované na začátku likvidace

Na počátku procesu likvidace je potřeba získat přehled o majetkových poměrech likvidované společnosti. Zákon toto zajišťuje prostřednictvím stanovení povinnosti vypracovat určité dokumenty. Již v úvodu této kapitoly byla zmíněna povinnost sestavit účetní závěrku ke dni předcházejícímu dnu vstupu do likvidace. Dále se jedná o povinnost likvidátora dle ust. § 199 odst. 1 OZ sestavit zahajovací rozvahu a soupis jmění ke dni vstupu do likvidace. Informace z těchto dokumentů mohou signalizovat špatný hospodářský stav společnosti. Důsledkem této skutečnosti pak může být aktivace povinnosti likvidátora podat insolvenční návrh dle ust. § 200 OZ a zároveň dle ust. § 98 odst. 2 InsZ.⁴⁹

2.3.1. Účetní závěrka před vstupem do likvidace

Povinnost sestavit účetní závěrku ke dni předcházejícímu dnu vstupu společnosti do likvidace náleží statutárnímu orgánu společnosti. Předchozí právní úprava zakotvovala tuto povinnost statutárního orgánu v ust. § 74 odst. 1 ObchZ. Pokud nebyla účetní závěrka sestavena statutárním orgánem bez zbytečného odkladu po vstupu společnosti do likvidace, přecházela tato povinnost na likvidátora. Občanský zákoník v tomto mlčí, nicméně odborná veřejnost se shoduje, že uvedená povinnost náleží statutárnímu orgánu společnosti i nadále.⁵⁰ V průběhu života obchodní společnosti patří zajišťování řádného vedení účetnictví mezi základní povinnosti statutárního orgánu.⁵¹ Sestavení účetní závěrky ke dni předcházejícímu dnu vstupu

---

⁴⁸ Viz kap. 2.4.

⁴⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“ nebo „insolvenční zákon“).

⁵⁰ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 83. Dále POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 624.

⁵¹ Ust. § 196 ZOK a ust. § 435 odst. 4 ZOK.

do likvidace je pak logickým vyústěním této povinnosti.⁵² Pokud je povinnost sestavit účetní závěrku statutárním orgánem řádně splněna, má likvidátor na počátku likvidace ulehčenou pozici. V praxi ovšem nelze vyloučit, že u této povinnosti nedojde k jejímu splnění statutárním orgánem, obzvláště v případech soudem nařízených likvidací. V takových případech by měla povinnost sestavit účetní závěrku přejít na likvidátora. Tento závěr dovozují z požadavku postupovat s péčí řádného hospodáře, který je kladen na osobu likvidátora. Uvedená povinnost v sobě totiž obsahuje nutnost bezodkladného činění všech kroků, které jsou potřebné k uskutečnění likvidace. Zároveň se lze opřít o důvodovou zprávu k občanskému zákoníku, ve které je proklamována kontinuita s předchozí právní úpravou.⁵³

Likvidátor je ovšem za takových okolností obvykle nucen zjišťovat údaje o hospodářském stavu společnosti z veřejně dostupných zdrojů a od třetích osob. V praxi, obzvláště v případě likvidace tzv. mrtvých společností, pak bude obvykle účetní závěrka obsahovat pouze nulové výkazy, protože ji bez podkladů nebude možno lépe sestavit.⁵⁴ K řešení tohoto problému může napomáhat ust. § 192 OZ, které opravňuje soudem jmenovaného likvidátora k vyžadování součinnosti od třetích osob. Tato součinnost mu pak musí být poskytnuta ve stejném rozsahu, v jakém jsou povinny ji tyto osoby poskytnout insolvenčnímu správci v rámci insolvenčního řízení.

2.3.2. Zahajovací rozvaha

Po vstupu společnosti do likvidace se aktivuje povinnost likvidátora otevřít účetní knihy a sestavit zahajovací rozvahu. Dle judikatury by tak měl učinit bez zbytečného odkladu po vstupu společnosti do likvidace.⁵⁵ Kvalita a rychlost zpracování zahajovací rozvahy úzce souvisí s účetní závěrkou vypracovanou statutárním orgánem ke dni předcházejícímu dnu vstupu do likvidace. Zahajovací rozvaha na účetní závěrku plynule navazuje, protože při jejím sestavování musí být dodržena bilanční kontinuita. Zůstatky účtů v zahajovací rozvaze společnosti musí

---

⁵² JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 83.

⁵³ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidované znění), k ust. § 187 až ust. § 209.

⁵⁴ Tzv. mrtvá společnost je sice zapsána v obchodním rejstříku, ale fakticky nevyvíjí žádnou činnost, nemá statutární orgán a její sídlo je pouze fiktivní.

⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 26/2013.

souhlasit s konečnými zůstatky rozvahových účtů vykázanými při uzavírání účetních knih.⁵⁶

2.3.3. Soupis jmění

Posledním z dokumentů sestavovaných povinně na počátku likvidace je soupis jmění. Soupis jmění by měl obsahovat veškerý majetek a veškeré dluhy společnosti, bez ohledu na stav zachycený v účetnictví společnosti.⁵⁷ Podklad ke zpracování soupisu jmění nicméně tvoří inventarizace veškerého majetku a dluhů likvidované společnosti dle ust. § 29 odst. 1 ZoÚ, která je vyhotovována v rámci účetní závěrky.⁵⁸ Soupis jmění je jedním ze základních stavebních kamenů celé úpravy likvidace. Důležitost soupisu jmění byla v minulosti zdůrazňována i soudy, když Nejvyšší soud shledal, že nesestavení soupisu jmění je nepochybně velmi závažné porušení povinnosti likvidátora, pokud mu v tom nebrání objektivně uznatelné příčiny.⁵⁹

Soupis jmění má cennou informační hodnotu pro všechny věřitele likvidované společnosti. Aby se mohli věřitelé s obsahem soupisu jmění seznámit, stanovuje ust. § 199 odst. 2 OZ likvidátorovi povinnost vydat soupis jmění každému věřiteli, který o to požádá. Dikce tohoto ustanovení neurčuje žádné lhůty pro uplatnění žádostí, lze se tudíž domnívat, že jsou věřitelé oprávněni zasílat své žádosti po celou dobu likvidace.⁶⁰ Likvidátor by měl těmto žádostem vyhovět bezodkladně, jak plyne z jeho povinnosti postupovat při likvidaci s péčí řádného hospodáře.⁶¹ Nesplnění povinnosti zaslat soupis jmění věřiteli, který o to požádal, je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu rovněž považováno za závažné porušení povinnosti likvidátora.⁶²

Rozesílání soupisu jmění jednotlivým věřitelům může představovat pro likvidovanou společnost určitou administrativní a finanční zátěž. Z tohoto důvodu ukládá ust. § 199 odst. 2 OZ věřitelům povinnost uhradit společnosti náklady spojené

---

⁵⁶ PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 165.

⁵⁷ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 624

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1081/2011.

⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3250/2014.

⁶¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 26/2013.

⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1081/2011. Dále Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3250/2014.

s vydáním soupisu jmění. Právní úprava nijak neřeší situaci sporné pohledávky žadajícího věřitele. Podle mého názoru je v takovém případě likvidátor oprávněn soupis jmění žadajícímu věřiteli nevydat a odkázat jej s jeho pohledávkou na soud. V opačném případě by mohl být institut soupisu jmění zneužíván ke zjišťování informací o likvidované společnosti ze strany třetích osob. Občanský zákoník ovšem postavení sporných pohledávek řeší pouze v ust. § 206 odst. 2. Výše uvedená konstrukce je tak jen úvahou, jež může být v budoucnu vyvrácena nebo potvrzena soudy. V judikatuře lze zatím pouze nalézt případ, ve kterém likvidátor odmítl vydat soupis jmění věřiteli, jehož pohledávka byla zjevně důvodná. To bylo soudem kvalifikováno jako porušení povinnosti likvidátora postupovat s péčí řádného hospodáře.⁶³

Závěrem této kapitoly je potřeba zmínit se o problematice aktuálnosti soupisu jmění v době žádosti. Někteří autoři se domnívají, že by měl být soupis průběžně aktualizován likvidátorem, aby naplňoval svou informační funkci.⁶⁴ Jiní autoři chápou soupis jmění jako úvodní dokument likvidace, jehož hlavní funkcí je zjistit finanční stav společnosti a identifikovat případný úpadek. Otázku aktuálnosti soupisu vydávaného věřitelům si už ale tito autoři nekladou.⁶⁵ Podle mého názoru je při výkladu ust. § 199 odst. 2 OZ potřeba klást důraz na jeho smysl pro ochranu věřitelů. Pohledávky neznámých věřitelů jsou přihlašovány až po vypracování soupisu jmění, tudíž může docházet k pozdější změně rozsahu dluhů společnosti. Zároveň v průběhu likvidace dochází k postupnému zpeněžování likvidační podstaty. Finanční prostředky reálně obdržené v průběhu likvidace ovšem nemusí odpovídat tomu, jak byl majetek v soupisu jmění oceněn. Věřitelé mohou žádat společnost o vydání soupisu majetku po celou dobu trvání likvidace (viz výše). Zastaralý soupis jmění tak již v průběhu likvidace nemusí o reálném stavu jmění likvidované společnosti nic vypovídat, a pro věřitele ztrácí cenu. Nadto lze doplnit, že likvidátor si stejně v průběhu likvidace musí vést evidenci majetku a zbývajících dluhů. Bude tak činit z důvodu včasné identifikace úpadku společnosti a pro účely splnění povinnosti sestavit konečnou zprávu na konci likvidace. Definitivní odpověď v otázce aktuálnosti

---

⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009.

⁶⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 84. JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 260.

⁶⁵ ČERNÝ, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1020.

soupisu jmění nejspíše opět v budoucnu dodají až soudy. *De lege ferenda* lze pouze doporučit, aby byla aktuálnost soupisu jmění do ust. § 199 odst. 2 OZ doplněna.

2.4. Oznámení likvidace věřitelům společnosti

V předchozím textu již byla naznačena povinnost oznámení likvidace věřitelům, v rámci této podkapitoly je problematika podrobně analyzována. Notifikační povinnost likvidátora vůči věřitelům společnosti je zakotvena v ust. § 198 OZ. Předmětné ustanovení pak rozeznává dvě skupiny věřitelů, když odstavec první slouží k ochraně tzv. známých věřitelů a druhý upravuje oznamovací povinnost vůči věřitelům společnosti neznámým.

2.4.1. Oznámení likvidace známým věřitelům

Pojem známý věřitel byl přejet do občanského zákoníku z předchozí právní úpravy, nicméně v zákoně není definován. Podle názoru odborné veřejnosti lze mezi známé řadit ty věřitele, o jejichž pohledávkách likvidátor ví, nebo by vědět měl a mohl.⁶⁶ V praxi bude jako se známými věřiteli zacházeno zejména s těmi, jejichž pohledávky plynou z účetnictví likvidované společnosti. Pokud totiž nelze likvidátorovi vědomost o dané pohledávce prokázat, může se likvidátor pokusit vyhnout povinnosti dle ust. § 198 odst. 1 OZ, aby si ušetřil práci. Likvidátor by se při zjišťování věřitelů ovšem neměl omezovat pouze na kontrolu účetních dokumentů společnosti, nýbrž by měl při zjišťování dluhů společnosti vyvinout co největší úsilí. Řádné zjišťování pohledávek a s tím spojené splnění notifikační povinnosti je též v likvidátorově zájmu. V případě neinformování známého věřitele o vstupu společnosti do likvidace může být likvidátor osobně odpovědný za újmu způsobenou takovému věřiteli.⁶⁷ Z tohoto důvodu by měl likvidátor zkontrolovat i dokumenty typu obchodních dopisů a nejrůznějších výzev. Soudem jmenovaný likvidátor by pak měl za tímto účelem využít své oprávnění dle ust. § 192 OZ. Důvodová zpráva k občanskému zákoníku pak uvádí, že postavení známých věřitelů mají rovněž orgány

---

⁶⁶ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1017. Rovněž JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 258.

⁶⁷ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kol. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 166.

státní správy, pokud k nim má společnost závazky.⁶⁸ Výše uvedenou větou je podle mého názoru myšleno, že pohledávkám státní správy má příslušet ochrana dle ust. § 206 odst. 1 OZ i pro případ, že by o existenci těchto pohledávek likvidátor nevěděl.

Známým věřitelům je dle ust. § 198 odst. 1 OZ likvidátor povinen učinit adresné oznámení o vstupu společnosti do likvidace. Zákon u tohoto oznámení blíže nespécifikuje žádné náležitosti. Oznámení proto může být učiněno i v ústní formě, což ovšem z hlediska právní jistoty nelze doporučit. Oznámení by mělo být likvidátorem učiněno bez zbytečného odkladu, nejpozději současně s vyhotovením soupisu jmění dle ust. § 199 odst. 1 OZ.⁶⁹ Po obsahové stránce by měla být jeho součástí úplná identifikace společnosti a z oznámení musí jednoznačně vyplývat skutečnost, že společnost vstoupila do likvidace.⁷⁰ Oznámení dle názoru odborné veřejnosti nemusí obsahovat výzvu k přihlášení pohledávek, jelikož pohledávky známých věřitelů mají být v likvidačním řízení uspokojeny nezávisle na jejich přihlášení.⁷¹ S tímto závěrem se ztotožňuji, svědčí mu zejména systematika občanského zákoníku, jelikož výzva k přihlašování pohledávek je uvedena až u oznámení dle ust. § 198 odst. 2 OZ. Tento závěr vyplývá rovněž z faktu, že úhrada dluhů je dle ust. § 187 odst. 1 OZ řazena mezi základní účely likvidace, nedávalo by tedy smysl přihláškou podmiňovat úhradu dluhů, o nichž společnost ví.

Závěrem bych rád podotkl, že tento nástroj nelze z hlediska ochrany věřitelů hodnotit zcela kladně. Pokud se známý věřitel rozhodne spoléhat na „výhody“ svého postavení a nepřihlásí svou pohledávku, může to pro něj mít fatální následky. Představy obou stran o výši pohledávky se mohou totiž značně rozcházet, zejména v případech pohledávek s vysokým příslušenstvím. Vyloučit nelze ani případy, kdy se bude věřitel s dlužníkem rozcházet v představě o počtu pohledávek.⁷² Taková situace přichází v úvahu například u dlouhodobých obchodních partnerů, kteří mezi sebou intenzivně obchodují. Pokud se věřitelé rozhodnou adresné oznámení o vstupu

---

⁶⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidované znění), k ust. § 187 až § 209.

⁶⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 86.

⁷⁰ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1017.

⁷¹ Tamtéž, s. 1016.

⁷² JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 99.

do likvidace pouze vzít na vědomí, riskují, že jejich pohledávka nebude uspokojena v plné výši. Likvidovaná společnost už totiž v době úhrady nemusí disponovat dostatečnými prostředky. Pokud se známý věřitel rozhodne podat přihlášku své pohledávky, umožňuje tím likvidátorovi rozpoznat včas případný úpadek společnosti (pokud by např. byla přihlášená pohledávka výrazně vyšší oproti údajům v evidenci likvidátora). Oznámení dle ust. § 198 odst. 1 OZ je tak potřeba z pohledu známého věřitele vnímat spíše jako informační nástroj, který je podnětem k dalšímu kroku věřitele. Tímto krokem nemusí být jen přihláška pohledávky, ale může jím být i žádost o uznání dluhu, případně alespoň zahájení komunikace za účelem vyjasnění počtu pohledávek a jejich výše.

2.4.2. Oznámení likvidace neznámým věřitelům

Neznámým věřitelem se rozumí věřitel likvidované společnosti, který nespadá do kategorie věřitelů známých. Zákon tak pamatuje i na ochranu opomenutých věřitelů, ať už z důvodu nepořádku v evidenci, nebo dokonce záměrně. Takovým věřitelům již nepřísluší benefit adresného oznámení, ale jsou odkázáni na hromadné zveřejnění vstupu společnosti do likvidace způsobem dle ust. § 198 odst. 2 OZ.

A) Oznámení o vstupu do likvidace

Občanský zákoník dle ust. § 3018 chápe zveřejnění pouze jako zveřejnění v Obchodním věstníku. Toto ustanovení má kogentní charakter, nelze tak zveřejnění v Obchodním věstníku nahradit žádným jiným způsobem. Oznámení o vstupu do likvidace v něm musí být učiněno nejméně dvakrát za sebou a mezi jednotlivými oznámeními musí být odstup nejméně dva týdny. Okamžik zveřejnění právní úprava neurčuje, lze se ale domnívat, že by mělo proběhnout bezodkladně po vstupu do likvidace. Pohledávky neznámých věřitelů totiž mohou měnit celkový rozsah dluhů likvidované společnosti. Z hlediska účelu tohoto ustanovení tudíž nemá smysl se zveřejněním vyčkávat na seznámení likvidátora s veškerou dokumentací.⁷³ V ust. § 198 odst. 2 OZ opět nejsou upraveny konkrétní obsahové náležitosti oznámení. Odborná veřejnost se domnívá, že toto oznámení musí obsahovat alespoň

---

⁷³ SVEJKOVSKÝ, J. In SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kol. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 166.

identifikaci likvidované společnosti, údaj o jejím vstupu do likvidace a konkrétní datum, kdy k němu došlo.⁷⁴

B) Výzva k přihlášení pohledávek

Nedílnou součástí oznámení dle ust. § 198 odst. 2 OZ pak je výzva věřitelům k přihlášení jejich pohledávek. Taková výzva zároveň musí obsahovat lhůtu k podání přihlášek, jejíž minimální délka nesmí být kratší než tři měsíce od druhého oznámení v Obchodním věstníku. Maximální délku lhůty zákon nestanovuje, avšak lze soudit, že by měla být úměrná náročnosti a předpokládané délce konkrétní likvidace. Případné neuvedení lhůty ve výzvě by dle mého názoru bylo takovým porušením zákona, které by způsobovalo absolutní neplatnost právního jednání ve smyslu ust. § 588 OZ. Lhůta pro přihlašování pohledávek je natolik podstatnou náležitostí výzvy, že by taková výzva nemohla vůbec vyvolávat právní následky. S uplynutím této lhůty totiž dochází ke splnění oznamovací vůči neznámým věřitelům a odpadá tak jedna z překážek ukončení likvidace. Výzva k přihlášení pohledávek by dále měla obsahovat adresu, na které mají být pohledávky přihlašovány. Pokud není žádná adresa uvedena, mohou věřitelé zasílat přihlášky na adresu sídla společnosti. Sídlo společnosti už v době likvidace nemusí být aktivní, tato skutečnost jde ovšem pouze k tíži likvidované společnosti v souladu s principem materiální publicity dle ust. § 8 VeřRej. Řádné zveřejnění likvidace v Obchodním věstníku je spolu s výzvou k přihlášení pohledávek nezbytnou podmínkou úspěšnosti návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku.⁷⁵

Nadto bych rád zdůraznil, že celý koncept oznámení likvidace neznámým věřitelům je založen na principu *vigilantibus iura*. V praxi však není výjimečná nepozornost věřitelů a o této nepozornosti je z tohoto důvodu v práci pojednáno samostatně.⁷⁶

---

⁷⁴ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1017.

⁷⁵ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 88. Dále plyne z Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 10. 2017, sp. zn. 7 Cmo 43/2017.

⁷⁶ Viz kap. 3.1.2.

C) Příhlášky věřitelů

Občanský zákoník blíže nespécifikuje ani formu, ani obsah přihlášky věřitele. *De lege ferenda* považuji za vhodné v zákoně zakotvit minimální náležitosti přihlášky. Pro přihlášku pohledávky lze s ohledem na právní jistotu doporučit písemnou formu. Po obsahové stránce by z přihlášky měla plynout výše pohledávky, důvod jejího vzniku, splatnost a přesná identifikace věřitele.⁷⁷ Dále se domnívám, že by k přihlášce měly být rovnou přiloženy listiny, kterých se přihláška dovolává. To považuji za vhodné, jelikož přihláška pohledávky je vůbec první seznámení likvidátora s existencí dané pohledávky (v případě přihlášky neznámého věřitele). Poté má likvidátor přihlášku přezkoumat, obdobně jako přezkoumává insolvenční správce přihlášky v insolvenčním řízení.⁷⁸ Pokud by likvidátor přihlášené pohledávky uhradil bez jejich bližšího přezkoumání, porušoval by svou povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře. Zákonné zakotvení obsahových náležitostí přihlášek by mohlo přispět ke zrychlení procesu likvidace a vyšší míře právní jistoty v jejím průběhu. V případě rozumného nastavení těchto obsahových náležitostí by výše uvedené sice činilo na věřitele jisté nároky oproti nynější úpravě, mělo by to ale zároveň vést ke zlepšení jeho ochrany.

Nad rámec výše uvedeného výkladu lze doplnit, že vstup společnosti do likvidace nemá vliv na existenci a obsah již převzatých závazků, tudíž přetrvává povinnost splnit i nepeněžitě dluhy.⁷⁹ S ohledem na výše uvedené se domnívám, že lze dle ust. § 198 odst. 2 OZ přihlašovat rovněž nepeněžitě pohledávky, a to bez nutnosti jejich vyčíslení. Vyčíslení nepeněžitě pohledávky rovnou v přihlášce je ovšem vhodnější, a to z důvodu případné nemožnosti jejího splnění.

---

⁷⁷ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 623.

⁷⁸ Ust. § 188 InsZ.

⁷⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 54. Rovněž JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 245.

3. Postavení věřitelů v průběhu likvidace

V rámci této kapitoly je věnována pozornost nejrůznějším prvkům ochrany věřitelů v průběhu likvidace. Nejdříve jsou analyzovány pohledávky věřitelů a jejich uspokojování. K ochraně věřitelů dále slouží i omezení činnosti likvidátora na činnost, která směřuje k naplnění účelů likvidace, čemuž je věnována další část této kapitoly. S výše uvedeným omezením pak nutně souvisí problematika důsledků překročení zástupčího oprávnění v likvidaci. Následuje rozbor jednotlivých forem zpeněžování likvidační podstaty. Závěr této kapitoly je věnován dokumentům sestavovaným likvidátorem na konci procesu likvidace.

3.1. Uspokojování pohledávek v likvidaci

Vyrovnat dluhy věřitelům je dle ust. § 187 odst. 1. OZ jedním ze základních účelů likvidace. Na rozdíl od insolvenčního řízení je likvidace určena společností, které mají dostatek finančních prostředků k úhradě všech svých dluhů. Právní úprava předpokládá, že při likvidaci dojde k uspokojení pohledávek všech věřitelů, proto není potřebné rozdělovat věřitele do skupin a přednostně některé z nich uspokojovat.⁸⁰ Z tohoto pravidla existuje výjimka v podobě pohledávek zaměstnanců likvidované společnosti dle ust. § 197 OZ.⁸¹ Zcela odlišná situace je pak u tzv. zbytkových likvidací.⁸²

3.1.1. Pořadí úhrady pohledávek

Jelikož právní úprava až na výjimky do pořadí uspokojování jednotlivých pohledávek nezasahuje, existuje na tuto problematiku vícero názorů. Podle prvního z nich mají být pohledávky věřitelů uspokojovány najednou až v závěru celého procesu likvidace.⁸³ Tímto postupem má být předcházeno střetům s jednotlivými věřiteli, kteří jinak mají tendenci podávat na likvidátora trestní oznámení. Tato trestní

---

⁸⁰ Specifické jsou případy tzv. zbytkových likvidací, při kterých likvidace navazuje na zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo na zrušení konkursu, protože majetek společnosti byl zcela nedostačující. Blíže viz kap. 4.1.

⁸¹ Viz kap. 3.2.1.

⁸² Viz kap. 4.1.

⁸³ RICHTER, J. In PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J., SIGMUND, A., TARANDA, P. *Likvidace obchodních společností*. 6. vydání. Olomouc: nakladatelství ANAG, 2017, s. 26.

oznámení celý průběh likvidace komplikují a prodlužují.⁸⁴ Zároveň takový postup zajišťuje, že nedojde jen k uspokojení dříve splatných pohledávek, zatímco později splatné budou odkázány na insolvenční řízení.

Častěji je v literatuře zastáván názor, že by měly být pohledávky uspokojovány postupně v pořadí určeném jejich splatností.⁸⁵ Tento názor lze opřít o judikaturu, neboť soudy dovozují, že povinností likvidátora je uspokojovat pohledávky věřitelů řádně a včas. V opačném případě likvidátor porušuje své povinnosti, což může vést až k jeho odvolání.⁸⁶

Domnívám se, že správným výkladem je druhý z výše uvedených. Pokud likvidátor uhrazuje dluhy až najednou v závěru likvidace, způsobuje tím zpravidla prodlení na straně likvidované společnosti. Prodlení dlužníka ve smyslu ust. § 1968 OZ může zakládat vznik sekundárních právních povinností, například povinnosti uhradit úrok z prodlení nebo smluvní pokutu. Likvidátor navíc v případě odmítnutí úhrady splatné pohledávky, která je zjevně důvodná, porušuje svou povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře.⁸⁷ Obavy z prodloužení likvidace v důsledku možných trestních oznámení proto nemohou být ospravedlněním takového likvidátorova postupu. Podle mého názoru likvidátor naopak v případě nehrazení splatných pohledávek riskuje nárůst netrpělivosti mezi věřiteli. Tato netrpělivost pak může vyústit ve zpomalení likvidace kvůli hromadnému podávání insolvenčních návrhů. Nadto dodávám, že trestný čin zvyhodnění věřitele,⁸⁸ který by teoreticky mohl připadat v úvahu, se vztahuje pouze k dlužníkovi nacházejícímu se v úpadku. Věřitelé jsou v této souvislosti dostatečně chráněni prostřednictvím ust. § 200 OZ, které ukládá likvidátorovi podat bez zbytečného odkladu insolvenční návrh, zjistí-li úpadek společnosti. Ten má tudíž při uspokojování jednotlivých pohledávek postupovat s náležitou opatrností, aby nenastala situace úplného uspokojení u některých pohledávek a odkázání na insolvenční řízení u dalších.

---

⁸⁴ RICHTER, J. In PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J., SIGMUND, A., TARANDA, P. *Likvidace obchodních společností*. 6. vydání. Olomouc: nakladatelství ANAG, 2017, s. 26.

⁸⁵ Například JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 95. Dále POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 621.

⁸⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 26/2013.

⁸⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009.

⁸⁸ Ust. § 233 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“).

3.1.2. Uspokojování věřitelů, kteří nepodali přihlášku včas

Jak už bylo nastíněno výše, v praxi nebude výjimkou, že někteří věřitelé svou pohledávku nepřihlásí vůbec, případně ji přihlásí až po uplynutí lhůty dle ust. § 198 odst. 2 OZ. Občanský zákoník ovšem nevěnuje důsledkům zmeškání lhůty k přihlášení přílišnou pozornost. Ust. § 206 odst. 1 OZ pouze stanoví, že dokud nejsou uhrazeny pohledávky včas přihlášených věřitelů, nelze přistoupit ani k výplatě podílu na likvidačním zůstatku, ani jej jinak použít. Tato formulace je velmi nešťastná, protože čistě jazykovým výkladem by šlo dovést, že ust. § 206 odst. 1 OZ nechrání známé věřitele. K tomu ovšem opětovně dodávám, že pohledávky známých věřitelů mají být v likvidačním řízení uspokojeny nezávisle na jejich přihlášení. Ust. § 206 odst. 1 OZ tak nelze vykládat jako nástroj chránící pouze ty věřitele, kteří podali přihlášku pohledávky. Takový výklad by byl proti smyslu právní úpravy, jelikož by docházelo k neodůvodněnému zásahu do postavení známých věřitelů. Toto ustanovení je z hlediska ochrany věřitelů velmi významné, protože reflektuje potřebu ochrany zájmů věřitelů v průběhu likvidace. Věřitelé se totiž při likvidaci nachází v obzvlášť citlivém postavení, protože se zánikem společnosti zaniká jejich dlužník a šance na vymožení jejich pohledávky se snižují. Postavení věřitele, jehož přihláška pohledávky byla podána po uplynutí lhůty dle ust. 198 odst. 2 OZ, se liší v závislosti na okamžiku podání přihlášky.

A) Situace pohledávek uplatněných až po zániku společnosti

Jednoznačné je pouze řešení situace věřitele, který se v průběhu likvidace nepřihlásí a svou pohledávku se pokusí uplatnit až po výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Tato otázka již byla v praxi řešena Nejvyšším soudem, dle jehož názoru v takových případech nedochází k zániku pohledávky, přestože dochází k zániku dlužníka bez právního nástupce.⁸⁹ Pozice věřitele je ovšem značně oslabena, protože se již může pouze obrátit na bývalé společníky zaniklé společnosti. Společníci za dluhy zaniklé společnosti ručí i po jejím zániku, a to do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, nejméně však v rozsahu, v němž ručili během trvání společnosti.⁹⁰ V praxi ovšem často nemusí být likvidační zůstatek příliš vysoký,

---

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4828/2017. Tímto rozhodnutím Nejvyšší soud překonal své dřívější závěry učiněné v souvislosti s touto problematikou (například Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1198/2005).

⁹⁰ Ust. § 39 ZOK.

protože může být pro společníky výhodnější odčerpat přebytečné finanční prostředky ze společnosti ještě před vstupem do likvidace.⁹¹

Pro úplnost uvádím, že pohledávka věřitele může být ještě uspokojena v rámci obnovené likvidace dle ust. § 209 OZ. O obnovení likvidace může rozhodnout výhradně soud, a to v řízení zahajovaném pouze na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem. Nárok věřitele, který v průběhu likvidace zůstal vlastní vinou nečinný, není podle mého dostatečným důvodem k iniciaci takového řízení. V opačném případě by takto vyvolanou obnovou likvidace docházelo k velkému zásahu do právní jistoty.

B) Situace pohledávek uplatněných před zánikem společnosti

Dále existují varianty, kdy věřitel sice podá přihlášku, ale až po uplynutí lhůty dle ust. § 198. odst. 2 OZ. Nejprve svou pozornost zaměřím na situaci, kdy stihne přihlášku doručit ještě před rozdělením likvidačního zůstatku mezi společníky. Část literatury v těchto případech zastává názor, že likvidátor není povinen k pohledávkám věřitele v takových případech přihlížet.⁹² K takovému závěru lze dojít gramatickým výkladem ust. § 206 odst. 1 OZ, jelikož dle jeho dikce nelze vyplácet likvidační zůstatek, dokud existují včas přihlášené a dosud neuspokojené pohledávky věřitelů. Z toho lze *a contrario* vyčíst, že pohledávky přihlášené po lhůtě nebrání vyplacení likvidačního zůstatku.

Dle jiných názorů je takový postup v rozporu s jedním z hlavních účelů likvidace, tj. vypořádáním dluhů společnosti. Pohledávky přihlášené po lhůtě by tedy měly být uspokojeny, pokud ještě likvidátor nezapočal s rozdělováním likvidačního zůstatku.⁹³ Po úhradě pohledávky by měl likvidátor tuto skutečnost

---

⁹¹ Vstup do likvidace má vliv na použitelnost daňových výhod při vyplácení podílu na zisku mezi dceřinou a mateřskou společností (PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 164).

⁹² HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1017. Rovněž POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 623.

⁹³ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 100-101. Dále ČERNÁ, S., JOSKOVÁ, L. *K postavení likvidátora*. Právní rádce, 2011, č. 5, s. 24. Shodně DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I*. Praha: Polygon 2002, s. 731-732.

promítnout do znění konečné zprávy o průběhu likvidace a účetní závěrky, pokud již byly uvedené dokumenty vypracovány.⁹⁴

Osobně v této souvislosti upřednostňuji výklad zákona ve prospěch ochrany práv věřitelů. Na pomyslných miskách vah je potřeba poměřovat zásah do práva věřitele na jedné straně a na straně druhé přidanou zátěž pro likvidátora spolu s prodloužením celého procesu likvidace. Ust. § 206 odst. 1 OZ sice stanoví, že bez vypořádání včas přihlášených pohledávek nelze vyplácet podíl na likvidačním zůstatku, jenomže žádné zákonné ustanovení neupravuje vliv uplynutí lhůty na nepřihlášenou pohledávku. Právní úprava s uplynutím lhůty nespojuje zánik pohledávky, její promlčení či jakékoliv jiné zhoršení. Pohledávka tedy ve stejné kvalitě přetrvává i po marném uplynutí lhůty pro její přihlášení. Výklad svědčící ochraně věřitele lze rovněž opřít o ust. § 187 odst. 1 OZ, jelikož smyslem tohoto ustanovení není pouhá deklarace účelů likvidace, nýbrž slouží jako výkladová pomůcka pro řešení praktických problémů v průběhu likvidačního procesu. Zákonná úprava procesu likvidace je velmi strohá, čímž je význam výše uvedeného ustanovení značně posílen. Je pravda, že věřitel v případě pozdního přihlášení své pohledávky do likvidace činí chybu. Původní chyba ovšem zpravidla vzniká už na straně likvidované společnosti. Pakliže by likvidovaná společnost měla pořádek ve své evidenci, musela by dotčenému věřiteli likvidaci oznámit adresně způsobem dle ust. § 198 odst. 1 OZ, a věřitel by vůbec nebyl nucen pohledávku přihlašovat.

Z hlediska výkladu zákona je nejnáročnějším úkolem posouzení situace věřitelů, kteří svou pohledávku přihlásí v době před výmazem společnosti z obchodního rejstříku, ovšem již po rozdělení likvidačního zůstatku. Názory odborné veřejnosti na tuto problematiku se opět různí. Podle prvního z nich by měl být aplikován postup dle ust. § 208 OZ a likvidátor by měl v rámci nezbytných opatření zajistit neukončení likvidace.⁹⁵ Společníci by na výzvu likvidátora měli vrátit přijatá plnění, protože jinak by na jejich straně docházelo k bezdůvodnému obohacení ve smyslu ust. § 2991 odst. 2 OZ.⁹⁶ V této souvislosti je potřeba zmínit, že někteří autoři takový postup nepokládají za možný, pokud společník nabyl podíl

---

⁹⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 100.

⁹⁵ Tamtéž, s. 100-101.

⁹⁶ Tamtéž.

na likvidačním zůstatku v dobré víře.⁹⁷ Tento argument pak vychází z analogické aplikace ust. § 35 odst. 1 ZOK. Osobně se domnívám, že analogická aplikace tohoto ustanovení ovšem není možná, protože se jedná o zcela odlišné situace. V případě výplaty podílu na likvidačním zůstatku totiž následuje zánik společnosti jakožto dlužníka, což je zásadní rozdíl oproti výplatě podílu na zisku. Z rozdílnosti těchto situací pak rovněž plyne, že společnost v likvidaci zásadně nemůže vyplácet podíly na zisku, pokud o tom nebylo rozhodnuto ještě před jejím vstupem do likvidace.⁹⁸

Podle jiného názoru není likvidátor k opožděně přihlášeným pohledávkám povinen přihlížet.⁹⁹ Takový názor lze opět opřít zejména o ust. § 206 odst. 1 OZ, protože jeho znění nenasvědčuje možnosti uspokojování pohledávek věřitelů po skončení likvidace. Nad zájmy věřitele má být stavěna nutnost v určitém okamžiku uzavřít sumu dluhů společnosti a přistoupit k rozdělování likvidačního zůstatku.¹⁰⁰ Nepozornost věřitelů má být v souladu s principem *vigilantibus iura* sankcionována ztrátou možnosti domáhat se úhrady pohledávky v rámci likvidace.

Osobně se přikláním k prvnímu z výše uvedených názorů. S ohledem na znění ust. § 208 OZ se lze domnívat, že fikce neukončení likvidace neslouží pouze pro případy objevení dodatečného majetku, nýbrž může být aktivována i objevením dluhů společnosti. V případě dodatečně objevených nákladů je požadavek na vrácení již vyplaceného podílu na likvidačním zůstatku legitimní.¹⁰¹

Otázkou zůstává, jaký postoj k této problematice zaujme likvidátor v praxi. Postup dle ust. § 208 OZ je pro likvidátora pracný a rovněž předpokládá nezbytnou součinnost společníků, kteří již obdrželi podíl na likvidačním zůstatku. Pokud se likvidátor rozhodne opožděnou přihlášku odmítnout, zbývají věřiteli následující možnosti. Může podat proti společníkům likvidované společnosti žalobu na vydání bezdůvodného obohacení, případně lze uvažovat o osobní odpovědnosti likvidátora za způsobenou škodu. Výsledek takových soudních sporů je však nejistý. Z tohoto

---

⁹⁷ JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 266.

⁹⁸ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 131.

⁹⁹ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1017.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 967.

¹⁰¹ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 643.

důvodu se lze domnívat, že pokud věřiteli nehrozí promlčení jeho pohledávky, počká na výmaz společnosti z obchodního rejstříku. Poté může vůči společníkům uplatnit svá práva dle ust. § 39 ZOK.

3.2. Specifické skupiny věřitelů

Jak již bylo uvedeno výše, z pravidla o postupném uspokojování pohledávek dle data, ve kterém nastává jejich splatnost, existují výjimky. V průběhu likvidace společnosti je poskytována zvláštní ochrana zaměstnancům likvidované společnosti. Rozbor si rovněž zaslouhuje situace věřitelů s nesplatnými či spornými pohledávkami. Závěrem je řešeno postavení zajištěných věřitelů v průběhu likvidace.

3.2.1. Zaměstnanci jako věřitelé

Likvidace společnosti s sebou obvykle přináší ukončování zaměstnaneckých poměrů, proto se zákonodárce pokusil tento společensky citlivý jev v právní úpravě likvidací zohlednit. Ust. § 197 OZ zakotvuje přednostní uspokojování pohledávek zaměstnanců v průběhu likvidace, a to s výjimkou situace úpadku společnosti. Uvedené posílení ochrany zaměstnanců zohledňuje jejich postavení slabší strany v pracovněprávních vztazích. Jednotlivé způsoby ukončení pracovního poměru a jejich důsledky jsou řešeny v zákoníku práce.¹⁰² V souvislosti s likvidací společnosti je likvidátor oprávněn přistupovat k výpovědím dle ust. § 52 písm. a) ZP. Z tohoto výpovědního důvodu je možné dát výpověď i zaměstnancům nacházejícím se v tzv. ochranné době (např. zaměstnanci dočasně neschopní práce ze zdravotních důvodů, těhotné ženy). Zaměstnancům, jejichž pracovní poměr byl takto ukončen, poté náleží odstupné dle ust. § 67 a násl. ZP. Z výše uvedených faktů vyplývá, že úprava zákoníku práce možnou likvidací společnosti a s tím spojené ukončení činnosti zaměstnavatele zohledňuje. K náležitému fungování pravidel obsažených v zákoníku práce je ovšem nutno zajistit, že zaměstnanci v likvidaci skutečně obdrží, co jim dle zákoníku práce náleží.

Ust. § 197 OZ má zajišťovat, aby byly pohledávky zaměstnanců společnosti uspokojeny co možná nejdříve. Občanský zákoník v tomto ustanovení činí výjimku

---

¹⁰² Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZP“ nebo „zákoník práce“).

z nezasahování do pořadí uspokojování pohledávek jednotlivých věřitelů. Za normálních okolností si lze těžko představit přednostní uspokojování pohledávek zaměstnanců, jelikož všechny pohledávky věřitelů společnosti mají být hrazeny v okamžiku jejich splatnosti. Účelem ustanovení je zřejmě řešení situací, kdy se společnost sice nenachází v úpadku, ale nemá dostatek likvidity k včasnému krytí všech splatných dluhů společnosti.¹⁰³

K přednostnímu uspokojení pohledávek zaměstnanců ovšem likvidátor nemůže přistoupit, nachází-li se společnost v úpadku. V souvislosti s výkladem ust. § 197 OZ je dále nutno poznamenat, že zmiňovaným úpadkem je myšlen faktický stav úpadku, nikoliv rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku dané společnosti.¹⁰⁴ Zmínku o úpadku společnosti v díkci tohoto ustanovení pokládám za prozíravé řešení ze strany zákonodárce. Pokud likvidátor společnosti zjistí její úpadek, podává bez zbytečného odkladu insolvenční návrh dle ust. § 200 OZ. Insolvenční řízení je dle ust. § 97 odst. 1 InsZ zahájeno okamžikem, kdy je návrh doručen věcně příslušnému soudu. Úprava občanského zákoníku tudíž pamatuje na ono krátké období mezi identifikací úpadku a zahájením insolvenčního řízení. V opačném případě by hrozilo, že likvidátor ještě před zahájením insolvenčního řízení bude muset uspokojit pohledávky zaměstnanců.

Závěrem této části je nutno krátké zamyšlení nad pojmem pohledávky zaměstnanců ve smyslu ust. § 197 OZ. Odborná veřejnost se shoduje, že by tato formulace měla být vykládána spíše extenzivně.¹⁰⁵ Tomuto výkladu nahrává i srovnání s předchozí právní úpravou, kdy ust. § 74 odst. 3 ObchZ hovořilo pouze o mzdových nárocích zaměstnanců společnosti. Mělo by tím pádem docházet k přednostnímu uspokojování všech pohledávek zaměstnanců, které souvisejí s jimi vykonávanou prací pro likvidovanou společnost coby zaměstnavatele. V tomto směru proto občanský zákoník poskytuje zaměstnancům o něco lepší ochranu v průběhu procesu likvidace.

---

¹⁰³ PRAVDOVÁ, M. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 126.

¹⁰⁴ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1014-1015.

¹⁰⁵ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 621. Dále HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1015.

3.2.2. Věřitelé s nesplatnými či spornými pohledávkami

Ust. § 206 odst. 2 OZ upravuje postavení věřitelů, u jejichž pohledávek ještě nenastala splatnost nebo jejichž pohledávky jsou likvidátorem považovány za sporné. Likvidátor nemůže přistoupit k použití likvidačního zůstatku, dokud se s nimi nevypořádá. Zákon jako způsob vypořádání uvádí poskytnutí dostatečné jistoty. Jistota je upravena v ust. § 2010 až § 2017 OZ, přičemž ust. § 2012 OZ řadí mezi preferované způsoby poskytnutí jistoty zřízení zástavního práva a zajištění dluhu způsobilým ručitelem. Pro likvidátora může být při likvidaci obtížné najít vhodného ručitele, a využití zástavního práva pro účely likvidace je pochybné.¹⁰⁶ Výčet způsobů poskytnutí jistoty v ust. § 2012 OZ je ovšem pouze demonstrativní, tudíž v praxi může být jistota poskytnuta i jinou formou (například formou uložení peněz do úschovy).¹⁰⁷ Výběr konkrétního způsobu poskytnutí jistoty v praxi záleží na dohodě likvidátora a věřitele. Pokud k dohodě na způsobu a výši jistoty mezi stranami nedojde, rozhodne spor na základě ust. § 3027 OZ soud.

U sporných pohledávek je situace složitější, protože likvidátor není o existenci pohledávky přesvědčen, případně může mít pochybnosti o její konkrétní výši. V praxi takové pohledávky staví likvidátora do nepříjemné pozice, jelikož poskytnutí jistoty může být spojeno s dalšími náklady.¹⁰⁸ Povinností likvidátora je každou přihlášenou pohledávku přezkoumat a posoudit její důvodnost. Likvidátor by neměl uhrazovat pohledávku, jejíž důvodnost se mu po jejím přezkoumání nejeví příliš pravděpodobně. V takovém případě je likvidátor povinen věřitele upozornit na skutečnost, že je podle jeho názoru pohledávka sporná. V literatuře se objevuje názor, že postavení sporné pohledávky ve smyslu ust. § 206 odst. 2 OZ pohledávka nabývá již okamžikem takového upozornění, nikoli až zahájením soudního sporu.¹⁰⁹ S tímto názorem se ztotožňuji, protože pokud by pohledávka nabývala status spornosti až jejím soudním uplatněním, mohl by likvidátor věřitele uvědomit o spornosti a rozdělit likvidační zůstatek dříve, než věřitel stihne pohledávku soudně uplatnit. K tomuto ovšem dodávám, že věřitel by měl žalobu poté podat bez zbytečného odkladu, a to

---

¹⁰⁶ Více JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 98.

¹⁰⁷ KINDL, T. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 539.

¹⁰⁸ Například náklady spojené s uložení peněz do úschovy, platba výstavci finanční záruky atd.

¹⁰⁹ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1044.

pod sankcí ztráty výhod plynoucích z postavení sporné pohledávky. V opačném případě by ust. § 206 odst. 2 OZ mohlo být zneužíváno k blokování likvidace.

Dosud nevyřešena zůstává otázka, zda musí likvidátor zajistit i zjevně nedůvodné pohledávky věřitelů. V literatuře se objevuje názor, že likvidátor takové pohledávky zajišťovat nemusí, jelikož by to nebylo v souladu účelem ust. § 206 odst. 2 OZ.¹¹⁰ Podle mého názoru je ovšem potřeba přiznat postavení sporné pohledávky ve smyslu ust. § 206 odst. OZ i pohledávkám dle názoru likvidátora zjevně nedůvodným. Teprve v případě, že věřitel tuto pohledávku bez zbytečného odkladu neuplatní soudně, lze uvažovat nad použitím likvidačního zůstatku, aniž by mu byla poskytnuta jistota.

V souvislosti s výše uvedenou problematikou je rovněž nutno nadnést otázku, zda může dojít k zániku společnosti, pokud je účastníkem probíhajících soudních řízení. Okamžikem zániku společnosti totiž společnost pozbývá právní osobnost, tudíž ztrácí způsobilost být účastníkem řízení dle ust. § 19 OSŘ. Soud je v takovém případě nucen zastavit dané řízení.¹¹¹ V judikatuře se dají nalézt dva přístupy k tomuto problému. Podle prvního z nich nelze společnost po skončení likvidace vymazat z obchodního rejstříku, pokud je účastníkem dosud neukončeného řízení a jejím výmazem by bylo zamezeno možnosti vydání meritorního rozhodnutí.¹¹² V opačném případě by dle tohoto rozhodnutí docházelo k zásahu do práva na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny.¹¹³ Dle druhé části judikatury je možné přistoupit k výmazu společnosti z obchodního rejstříku i v situaci, kdy je společnost účastníkem probíhajícího soudního řízení.¹¹⁴ Rozhodnutí podat návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku náleží dle názoru soudu plně do působnosti likvidátora. Je pouze na jeho uvážení, zda vyčká na rozhodnutí sporu, nebo podá návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku již před ukončením řízení.¹¹⁵ Likvidátor ovšem

---

¹¹⁰ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 97.

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 22 Cdo 959/2011. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4600/2017.

¹¹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 7 Cmo 424/2003.

¹¹³ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“).

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004. Rovněž Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007.

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007.

v takových případech může odpovídat za škodu, pokud poruší svou povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře.

Osobně se v této problematice stavím na stranu výkladu, který je chrání zájmy věřitelů likvidované společnosti. Domnívám se, že by nemělo být možné učinit výmaz společnosti z obchodního rejstříku, dokud není pravomocně ukončen soudní spor, jehož předmětem je pohledávka za likvidovanou společností. Opačný výklad poškozují věřitele, jelikož místo soudního rozhodnutí sporu je tento zastaven, a jsou odkázáni pouze na možnost případného vymáhání náhrady škody. Bez meritorního rozhodnutí o sporné pohledávce nadto nelze realizovat práva z jistoty poskytnuté věřiteli dle ust. § 206 odst. 2 OZ, jelikož pohledávka zůstává spornou.¹¹⁶

Do budoucna zůstává nejisté, který přístup k této problematice v soudní praxi zvítězí. Pokud bude i nadále docházet k výmazům společností, které jsou účastníkem probíhajících soudních řízení, mělo by dojít ke změně právní úpravy. *De lege ferenda* by do zákona bylo vhodné doplnit zákaz podání návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku, dokud nebudou ukončena soudní řízení týkající se pohledávek, které byly zajištěny jistotou dle ust. § 206 odst. 2 OZ.¹¹⁷

V případě nesplacených pohledávek má pak likvidátor mnohem jednodušší úlohu. Zákon nevyklučuje možnost dohody na předčasné splatnosti pohledávky.¹¹⁸ Tento postup je výhodný pro obě strany, protože jim odpadnou starosti spojené se zvolením vhodné formy jistoty a stanovením její výše. Předčasné zesplatnění je v praxi častým postupem, věřitel totiž nemá žádný důvod takovou dohodu odmítnout.

3.2.3. Zajištění věřitelé

Občanský zákoník v úpravě likvidací dále specificky upravuje postavení zajištěných věřitelů. Ust. § 204 odst. 2 OZ stanoví: *Bez zřetele k ust. § 201 až 203 OZ náleží věřiteli, který je podle jiného zákona věřitelem zajištěným, uspokojení z jistoty, kterou byla jeho pohledávka zajištěna.* S ohledem na znění a systematické zařazení tohoto ustanovení se domnívám, že úmyslem zákonodárce bylo upravit postavení zajištěného věřitele pro případy tzv. zbytkových likvidací dle ust. § 173 odst. 2 OZ.

---

¹¹⁶ Shodně JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 117.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 97.

Toto pravidlo je totiž potřeba vnímat v návaznosti na ust. § 201 odst. 1 OZ, které řadí věřitele do skupin pro případ nepostačující výše likvidační podstaty ke splnění všech dluhů. V případě absence ust. § 204 odst. 2 OZ by mohla vznikat pochybnost, zda trvají práva zajištěných věřitelů i v rámci zbytkové likvidace.

Občanský zákoník v ust. § 204 odst. 2 odkazuje v souvislosti se zajištěným věřitelem na jiný zákon. Tímto jiným zákonem se myslí insolvenční zákon, konkrétně jeho ust. § 2 písm. g). Na základě tohoto ustanovení lze dovodit, že v průběhu likvidace bude zajištěným ten věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem náležejícím do likvidační podstaty. Tzv. zbytková likvidace se pak koná dle ust. § 173 odst. 2 OZ v případě, že se po proběhlém konkurzu objeví majetek, s nímž je potřeba naložit dle pravidel zakotvených v ust. § 201 až § 204 OZ. Tímto majetkem pak dle výkladu odborné veřejnosti může být majetek společnosti, který byl v průběhu konkurzního řízení neznámý, a majetek vyloučený z majetkové podstaty ve smyslu ust. § 227 InsZ ve spojení s ust. § 308 odst. 1 písm. d) InsZ.¹¹⁹ Ust. § 204 odst. 2 OZ se tudíž použije kupříkladu v situaci, kdy po skončeném konkurzu společnost v rámci dědického řízení nabyde nemovitost, která bude zatížena zástavním právem věřitele. Jiným příkladem může být pohledávka zajištěná zástavním právem k pozemku, který byl vyloučen z konkurzní podstaty pro jeho neprodejnost. Po ukončení konkurzního řízení ovšem může dojít v důsledku nějaké externality k neočekávanému zvýšení hodnoty tohoto pozemku a k nalezení kupce. V takovém případě by měl být z výtěžku vyplácen přednostně věřitel, jehož pohledávka je zajištěna zástavním právem váznoucím na tomto pozemku.

Pokud jde o standardní režim likvidace, domnívám se, že na zajištění dluhu se vstupem do likvidace nic nemění. V této práci již bylo řečeno, že vstup společnosti do likvidace nemá vliv na existenci a obsah již převzatých závazků, proto neovlivňuje ani jejich zajištění.¹²⁰ Pokud například společnost bude chtít prodat věc na níž vázne zástavní právo věřitele, měla by splnit své povinnosti ze smlouvy o zřízení zástavního práva, případně povinnosti stanovené zákonem.¹²¹

---

¹¹⁹ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 917.

¹²⁰ Plyne rovněž z Rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. 29 Odo 366/2005.

¹²¹ Viz úprava zástavního práva v ust. § 1309 a násl. OZ

3.3. Omezení činnosti likvidátora v průběhu likvidace

Vstup do likvidace představuje významný zlom v životě společnosti, jelikož od tohoto okamžiku má veškerá činnost společnosti směřovat k naplnění účelu likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ. Toto ustanovení řadí mezi základní účely likvidace rovněž vypořádání majetku společnosti (likvidační podstaty). Řádný postup likvidátora při vypořádání majetku společnosti je základním předpokladem úhrady jejích dluhů. Úkolem této podkapitoly tedy je analýza kroků, které může likvidátor při provádění likvidace činit, aniž by vybočil z rozsahu jeho oprávnění jednat za společnost.

Společnost by měla v průběhu likvidace postupně utlumovat svou činnost a likvidátor by měl jednat takovým způsobem, aby byla společnost postupně připravována na svůj zánik.¹²² Likvidátor by měl při ukončování obchodního života společnosti zvolit postup, který je pro ni ekonomicky nejvýhodnější. Při tomto rozhodování by zároveň měl cílit na co možná nejrychlejší dokončení obchodů zahájených před vstupem do likvidace. Rychlý a plynulý průběh likvidace brání navyšování nákladů spojených s procesem likvidace (např. odměna likvidátora, hotové výdaje likvidace). Tato snaha o plynulý průběh likvidace by ovšem neměla přerůst v překotnost.¹²³ Likvidátor například nemůže dát výpověď z pracovního poměru všem zaměstnancům najednou, je-li v zájmu společnosti, aby kvůli splnění nasmlouvaných obchodů ještě po nějaký čas fungovala výroba. Rovněž není nezbytné směřovat k ukončení obchodní činnosti, pokud se likvidátor rozhodne prodat obchodní závod společnosti jako celek. Tehdy dochází k významnému rozšíření rozsahu oprávnění jednat za společnost ve smyslu ust. § 196 odst. 1 OZ. Pokračování v provozu závodu až do jeho převodu je totiž v zájmu likvidované společnosti. V opačném případě může dojít ke snížení tržní hodnoty obchodního závodu, tím pádem k inkasování nižší částky za jeho prodej, což může potenciálně poškozovat věřitele společnosti.¹²⁴

---

¹²² JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 245.

¹²³ PELIKÁN, R. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 242.

¹²⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 326. Dále ČERNÁ, S., JOSKOVÁ, L. *K postavení likvidátora*. Právní rádce, 2011, č. 5, s. 25.

Z hlediska řádného průběhu likvidace je žádoucí, aby likvidátor bezodkladně po svém nástupu do funkce analyzoval veškerou smluvní agendu likvidované společnosti. Při této analýze by se měl zejména zaměřit na podmínky ukončování smluvních vztahů a tomu by měl přizpůsobit svůj následující postup. Dalším krokem pak u některých smluv bude například splnění povinností z nich vyplývajících, případně snaha o dohodu na předčasném ukončení smluvního vztahu. U jiných pak může například raději přistoupit k výpovědi či odstoupení od smlouvy. Obzvláště náročným úkolem pak pro likvidátora bude ukončování dlouhodobých smluvních závazků (dlouhodobé nájemní smlouvy, kupní smlouvy na dlouhodobý odběr zboží a další). Obecně by měl likvidátor při ukončování obchodní činnosti postupovat takovým způsobem, aby dostal své povinnosti péče řádného hospodáře.

3.4. Uzavírání nových smluv v průběhu likvidace

Jak již bylo řečeno výše, ze samotné podstaty likvidace vyplývá omezení likvidátora na činnost směřující k dokončení obchodů započatých před vstupem společnosti do likvidace a postupnému směřování společnosti k jejímu zániku. V průběhu likvidace ovšem nastávají situace, kdy může být v souladu s tímto účelem rovněž uzavírání nových smluv. Občanský zákoník se v tomto směru nijak nevyjadřuje, nicméně pro inspiraci lze použít předchozí právní úpravu a judikaturu s ní spojenou.¹²⁵ Podle ust. § 72 ObchZ bylo možno uzavírat nové smlouvy v souvislosti s ukončením nevyřízených obchodů, potřebou zachování hodnoty majetku společnosti a potřebou využití takového majetku. Uvedené ustanovení poslouží likvidátorovi jako významné vodítko i za stávající právní úpravy, jelikož nová právní úprava v tomto mlčí. Toto mlčení ovšem nelze vykládat jako absolutní zákaz uzavírání nových smluv v průběhu likvidace. Z uzavření těchto nových smluv může společnost profitovat, tím pádem se zvyšuje pravděpodobnost plné úhrady pohledávek věřitelů. Lze si ovšem rovněž představit situaci, kdy likvidátor uzavřením takové smlouvy způsobí společnosti ztrátu a tím dojde ke zhoršení postavení věřitelů. V takových případech je podstatné, zda likvidátor uzavřením takové smlouvy neporušil svou povinnost

---

¹²⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2009, sp. zn. 7 Cmo 471/2008. Téma bylo řešeno rovněž v rámci prvorepublikové judikatury, viz Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 5. 2. 1932, sp. zn. Rv II 109/31.

postupovat s péčí řádného hospodáře. Z hlediska věřitele pak jako slabinu vidím fakt, že se o uzavření těchto smluv dozvídá až po jejich uzavření, pokud vůbec.

3.4.1. Smlouvy potřebné k ukončení nevyřízených obchodů

Do této skupiny patří smlouvy, jejichž uzavření je nezbytné, aby mohlo dojít k vyrovnání dluhů, které vznikly ještě před vstupem společnosti do likvidace. Formálně tak dochází k prolomení zákazu pokračování v podnikatelské činnosti, materiálně je ovšem uzavření nových smluv podmínkou řádného ukončení takové činnosti.¹²⁶ Příkladem může být smlouva o prodeji výrobků společnosti, která byla uzavřena ještě před vstupem do likvidace. K dokončení takové zakázky však může být potřeba dokoupit některé potřebné součástky. Smlouva o koupi těchto součástek likvidovanou společností pak bude typickým příkladem nové smlouvy potřebné k ukončení dosud nevyřízených obchodů. Stežejním kritériem je u této skupiny smluv svázanost s dluhem, který vznikl již před vstupem společnosti do likvidace.

Odborná veřejnost do skupiny smluv potřebných k ukončení nevyřízených obchodů dále řadí smlouvy nutné k zabezpečení fungování společnosti, resp. jejího obchodního závodu. Podmínkou pro tento typ smluv ovšem bude opět souvislost se splněním dluhů, které vznikly ještě před vstupem do likvidace, případně provoz obchodního závodu spojený s přípravou na jeho prodej. Konkrétně se může jednat zejména o smlouvy na dodávky energií a vody do obchodních prostor likvidované společnosti.¹²⁷ Nadto je potřeba upozornit na rozhodnutí soudu, které v likvidaci připouští i uzavření smlouvy o postoupení pohledávky.¹²⁸ Naopak v rozporu s účelem likvidace byla v judikatuře například shledána smlouva o zřízení věcného břemene.¹²⁹ Nicméně závěry z těchto rozhodnutí do budoucna nelze považovat za obecně platné, jelikož při posuzování oprávnění likvidátora k uzavření smlouvy bude nadále záležet na všech okolnostech konkrétního případu.

---

¹²⁶ DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I.* Praha: Polygon 2002, s. 715.

¹²⁷ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 54.

¹²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 209/2010.

¹²⁹ Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 9. 1. 1996, sp. zn. 25 Co 338/95 (citováno podle DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I.* Praha: Polygon 2002, s. 718).

3.4.2. Smlouvy nezbytné k zachování majetku likvidované společnosti

---

Do této skupiny spadají zejména smlouvy o dílo potřebné k opravám a úpravám majetku, jenž má být zpeněžen.¹³⁰ Tyto smlouvy mají umožnit likvidátorovi zachování hodnoty majetku, aby mohlo dojít k jeho zpeněžení za nejvyšší možnou cenu. Judikatura týkající se smluv nezbytných k zachování majetku společnosti není příliš bohatá, zmínit se snad lze pouze o rozhodnutí týkajícím se bezplatného uložení věcí do budovy patřící likvidované společnosti. Nejvyšší soud v tomto případě dovedl, že taková smlouva patří do skupiny smluv sloužících k zachování hodnoty majetku, protože napomáhá k zajištění ochrany objektu proti vandalismu.¹³¹ Toto rozhodnutí by mohlo naznačovat spíše extenzivní přístup soudů k této skupině smluv, ale jednoznačné pravidlo z něj do budoucna podle mého názoru opět nelze dovést.

3.4.3. Smlouvy k využití majetku společnosti

Smlouvy k využití majetku společnosti koncipoval obchodní zákoník jako řešení pro situace, kdy dochází k delšímu trvání procesu likvidace.¹³² Likvidátor je v případě déle trvajících likvidací povinen snažit se o zhodnocení majetku společnosti, který by jinak pouze ležel ladem. Konkrétně lze do této skupiny smluv zahrnout například nájemní smlouvy týkající se majetku likvidované společnosti. Likvidátor by měl být ovšem opatrný s nastavením podmínek těchto smluv, protože je povinen zohlednit předpokládanou délku trvání likvidace. Dále lze uvažovat nad investováním volných finančních prostředků, jakožto způsobu obrany proti účinkům inflace. V těchto případech se jeví jako vhodnější spíše méně rizikové investice. Uvažovat lze například nad nákupem státních dluhopisů, naopak nevhodné je z tohoto pohledu obchodování s akciemi. Závěrem lze zobecnit, že smlouvy uzavírané k využití majetku společnosti by neměly likvidaci zdržovat, a likvidátor by se při jejich uzavírání neměl pouštět do přílišného rizika.¹³³ Likvidátorem dobře míněná snaha o zhodnocení majetku společnosti by v případě narušení průběhu

---

¹³⁰ Například DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I.* Praha: Polygon 2002, s. 715.

¹³¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5130/2007.

¹³² DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I.* Praha: Polygon 2002, s. 715.

¹³³ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 55.

likvidace mohla vést k porušení jeho povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře.¹³⁴

3.5. Důsledky překročení zástupčího oprávnění

V souvislosti s ust. § 196 odst. 1 OZ nutně vyvstává otázka, jaké následky má jednání likvidátora vybočující z rozsahu vymezeného tímto ustanovením. V judikatuře ani v odborné literatuře tato otázka ovšem nebyla dosud zcela vyjasněna. Často se v odborné literatuře objevuje názor, že takové jednání je nicotné pro nedostatek právní osobnosti zastupované společnosti.¹³⁵ Likvidace je totiž procesem řízeného a cíleného omezení právní osobnosti, které směřuje až k jejímu úplnému vymizení.¹³⁶ Vstupem do likvidace dochází dle tohoto názoru k omezení právní osobnosti společnosti v rozsahu daném účelem likvidace. Nicotnost právního jednání může vést ke škodě na straně subjektu, který uzavřel s likvidovanou společností smlouvu, aniž by tušil, že likvidátor nedisponuje dostatečným oprávněním k jejímu uzavření. V takových případech je nutno obracet se s nárokem přímo na osobu likvidátora, nikoliv na společnost. Společnost totiž v důsledku omezené právní osobnosti vůbec nemůže být nositelem práv a povinností, které nesledují účel likvidace.

Na problematiku lze dále nahlížet i tak, že se likvidací rozsah právní osobnosti společnosti nemění, takže dochází pouze k „prostému“ překročení zástupčího oprávnění dle ust. § 440 OZ.¹³⁷ Dodatečné schválení takového jednání ve smyslu ust. § 440 odst. 1 OZ ovšem není možné. Omezení rozsahu jednání za společnost v likvidaci dle ust. § 196 odst. 1 OZ se totiž na základě ust. § 188 OZ vztahuje rovněž na všechny ostatní osoby jednající za společnost v průběhu likvidace. Jednání mimo rozsah stanovený v ust. § 196 odst. 1 OZ tudíž není možné schválit, protože k takovému kroku nikdo nedisponuje dostatečným oprávněním.¹³⁸

---

¹³⁴ Pokud nebude možné dané jednání ospravedlnit pravidlem podnikatelského úsudku dle ust. § 51 odst. 1 ZOK.

¹³⁵ PELIKÁN, R. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 242. Dále například ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: Bova Polygon, 2016, s. 66-67.

¹³⁶ Viz ŠILER, V.: Právní postavení likvidátora. In *epravo.cz* [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-postaveni-likvidatora-76.html>.

¹³⁷ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 51. Rovněž JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 247.

¹³⁸ Viz ust. § 188 OZ.

Ust. § 440 odst. 2 OZ stanoví, že v případě dodatečného neschválení daného jednání je z něj zavázán zástupce společnosti. Důležité ovšem je, zda třetí osoba mohla a měla vědět, že se nachází právnická osoba v likvidaci. Pokud o vstupu do likvidace třetí osoba věděla, nebude se z důvodu absence dobré víry moci úspěšně domáhat svého nároku ani vůči zástupci.¹³⁹ V této souvislosti bude důležité, zda byl vstup do likvidace zapsán v době uzavření smlouvy do obchodního rejstříku.¹⁴⁰

Z hlediska ochrany věřitelů likvidované společnosti ovšem není podstatné, který z výše uvedených názorů zvolí soudní praxe jako správný výklad zákona. Obě myšlenkové konstrukce totiž vedou ke stejnému následku, totiž osobní vázanosti zástupce jednáním, které vybočovalo z rozsahu daného ust. § 196 odst. 1 OZ ve spojení s ust. § 187 odst. 1 OZ. Společnost takové jednání nijak nezavazuje, tím pádem jí takovým jednáním nemůže vzniknout škoda a nedochází ani ke snížení pravděpodobnosti úhrady dluhů společnosti.

3.6. Zpeněžování likvidační podstaty

Pojmem vypořádání likvidační podstaty je mimo jiné míněno zpeněžení majetku likvidované společnosti, jak plyne z ust. § 202 OZ.¹⁴¹ Likvidační podstata a její vypořádání stojí z pohledu věřitele v centru jeho zájmu. Neobratný postup likvidátora při zpeněžování majetku společnosti totiž může vést k neuspokojení pohledávky věřitele, protože proces likvidace nevygeneruje dostatečné množství finančních prostředků. Nadto má tento proces zcela zásadní důsledky pro společníky likvidované společnosti, protože ovlivňuje výši likvidačního zůstatku, který je mezi ně na konci likvidace rozdělován.

Zákonodárce se rozhodl likvidátora při vypořádávání majetkové podstaty nsvazovat zakotvením podrobných pravidel. Likvidátorovi je ponechána volnost v úvaze, kdy prodá majetek likvidované společnosti, komu jej prodá a za jakou částku. Při tomto rozhodování je však omezen svou povinností postupovat s péčí řádného hospodáře. Z tohoto důvodu je likvidátor povinen usilovat při vypořádání likvidační

---

¹³⁹ JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 247.

¹⁴⁰ Viz princip materiální publicity zápisu do veřejného rejstříku dle ust. § 8 VeřRej.

¹⁴¹ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 957.

podstaty o co nejvyšší částku, a to s přihlédnutím k požadavku rychlosti procesu likvidace. Toto volné pojetí je zpravidla pro věřitele výhodné, nicméně může docházet k excesům ze strany likvidátora, když poruší svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. Postavení věřitelů je v takovém případě obzvlášť citlivé, protože zpravidla nebudou mít v průběhu likvidace přehled o jednotlivých transakcích, tudíž do nich ani nemohou zasahovat v okamžiku, kdy jsou činěny. O případném porušení likvidátorovy povinnosti se totiž věřitelé dozvídají až z konečné zprávy o průběhu likvidace dle ust. § 205 OZ. V této souvislosti považují za nutné opětovně poukázat na problematiku žádostí věřitelů o vydání aktuálního soupisu jmění společnosti.¹⁴² Ochrana věřitelů v souvislosti se zpeněžováním likvidační podstaty má své limity, protože právo poskytuje věřitelům pouze omezené nástroje. Věřitel se může například domáhat relativní neúčinnosti právního jednání dle ust. § 589 a násl. OZ, podat žalobu na náhradu škody nebo podat návrh na odvolání likvidátora. Všechny výše uvedené možnosti ovšem mají jednu společnou slabinu, tj. věřitel tyto prostředky může použít až poté, co došlo k porušení povinnosti likvidátora.

Likvidátor by měl bezodkladně po svém nástupu do funkce analyzovat soupis jmění, jenž obsahuje cenné údaje o majetku společnosti. Po provedení výše uvedené analýzy by měl likvidátor učinit rozhodnutí, zda je výhodnější prodávat majetek po částech, nebo se více vyplatí prodat celý obchodní závod. Výhodou prodeje závodu jako celku je fakt, že na straně společnosti by neměl v takovém případě zůstat žádný nezpeněžitelný majetek, neboť kupující dle ust. § 2175 odst. 1 OZ nabývá vše, co k závodu jako celku náleží. Nevýhodou pak je, že může být při prodeji obchodního závodu náročnější nalezení vhodného kupce. Pokud se zájemce o koupi obchodního závodu podaří nalézt, mohou být navíc složitá vyjednávání o ceně. Při rozprodávání majetkové podstaty po kouscích naopak hrozí, že se některé věci nepodaří zpeněžit, ale u jiných může mít likvidátor lepší vyjednávací pozici.

Dalším krokem likvidátora pak je volba formy prodeje u jednotlivých majetkových položek. V tomto ohledu disponuje celou škálou možností. První možností je tzv. přímý prodej věci. Výhodou takového postupu je, že není svázán formalizovanými pravidly. Podmínkou takové formy prodeje ovšem je dobrý přehled likvidátora o situaci na trhu. V opačném případě nemusí být schopen dostat své

---

¹⁴² Viz výklad v kap. 2.3.2.

povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře, pokud nebude možné dané jednání ospravedlnit pravidlem podnikatelského úsudku dle ust. § 51 odst. 1 ZOK. Rovněž je z hlediska transparentnosti vhodné při přímém prodeji nechat věc ocenit znaleckým posudkem, obzvlášť pokud je věc prodávána za cenu nižší než účetní.¹⁴³

K prodeji významnějších položek lze užít formu dobrovolné dražby ve smyslu ust. § 1771 OZ. Dražba zaručuje naprostou transparentnost výběru kupujícího. Z dalších forem prodeje přichází v úvahu veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku dle ust. § 1772 OZ, která je svou povahou podobná dražbě. Literatura ještě uvádí jako formy prodeje poptávkové řízení u firem se stejným nebo podobným předmětem činnosti a inzertní nabídku v novinách.¹⁴⁴ Domnívám se, že v těchto případech se ovšem o formy prodeje nejedná. Výše uvedené spadá pouze pod praktiky, které mají za cíl nalezení vhodného kupce a následné přistoupení k přímému prodeji.

Závěrem výkladu k vypořádání likvidační podstaty je nutno dodat, že tím není myšlen pouze prodej majetku likvidované společnosti. Likvidátor je rovněž povinen usilovat o uspokojení pohledávek likvidované společnosti.¹⁴⁵ Za tímto účelem je likvidátor oprávněn například zasílat výzvy, podávat žaloby, uzavírat smíry a narovnání. Pokud likvidátor není osoba s dostatečnými právními a odbornými znalostmi, jeví se jako vhodnější varianta využití služeb profesionálů. Při výběru takové inkasní agentury je ovšem likvidátor opět vázán svou povinností jednat s péčí řádného hospodáře. V případě zájmu na rychlejším průběhu likvidace pak v úvahu přichází rovněž prodej pohledávek společnosti, ať už jednotlivě nebo v rámci uceleného portfolia. Nadto je potřeba podotknout, že mezi povinnosti likvidátora lze rovněž řadit uplatňování nároků na náhradu škody jménem likvidované společnosti.¹⁴⁶

---

¹⁴³ PELIKÁN, V. *Likvidace podniku*. 3. vydání. Praha: Grada publishing, 2000, s. 69.

¹⁴⁴ RICHTER, J. In PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J., SIGMUND, A., TARANDA, P. *Likvidace obchodních společností*, 6. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2017, s. 33.

¹⁴⁵ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 89. Rovněž PELIKÁN, R. In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 245.

¹⁴⁶ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 89.

3.7. Dokumenty sestavované v závěru likvidace

Ust. § 205 odst. 1 OZ ukládá likvidátorovi v závěru likvidace vyhotovení konečné zprávy o průběhu likvidace a sestavení účetní závěrky. Zákon k obsahu konečné zprávy o průběhu likvidace pouze ukládá povinnost uvést, jak bylo s likvidační podstatou naloženo, případně k ní přiložit návrh na použití likvidačního zůstatku, pokud nějaký zůstatek na konci likvidace zbyl. Ze zákona tudíž nevyplývá, jak podrobně má být v konečné zprávě průběh likvidace popsán. Nicméně již z názvu tohoto dokumentu vyplývá jeho hlavní funkce, tj. informování o průběhu likvidace. V této zprávě by měl likvidátor popsat, jakým způsobem byl zpeněžován majetek a hrazeny dluhy likvidované společnosti. V konečné zprávě by se měl likvidátor pokusit přesvědčivě obhájit své kroky, jelikož na základě těchto informací zpravidla zvažují věřitelé svůj další postup v souvislosti s možným porušením povinnosti likvidátora jednat s péčí řádného hospodáře. Důležitost této zprávy je o to větší, že v předchozím průběhu likvidace je možnost kontroly velmi omezená. Informace o průběhu likvidace může věřitel společnosti získat, na rozdíl od společníků, pouze na základě požadavku vydání soupisu jmění dle ust. § 199 odst. 2 OZ.¹⁴⁷

Konečná zpráva musí obsahovat návrh na použití likvidačního zůstatku, pokud nějaký na konci likvidace existuje. Účetní závěrka pak umožňuje ověřit, zda údaje obsažené v konečné zprávě souhlasí rovněž s účetnictvím likvidované společnosti. Výše uvedené dokumenty jsou dále dle ust. § 205 odst. 2 OZ likvidátorem předloženy ke schválení tomu, kdo jej do funkce povolal, přičemž jejich schválení není dle odst. 3 tohoto ustanovení podmínkou výmazu společnosti z obchodního rejstříku. V případě obchodních společností jsou tyto dokumenty obligatorně předkládány jejich nejvyššímu orgánu dle ust. § 94 odst. 1 ZOK.

Dle nové právní úpravy již nemusí být likvidátorem sestavován seznam společníků, jimž byl vyplacen podíl na likvidačním zůstatku, k čemuž jej zavazovalo ust. § 75a odst. 1 ObchZ. Ze seznamu mohli věřitelé zjistit, kterým společníkům byl vyplacen podíl na likvidačním zůstatku a v jaké výši. Absence této povinnosti zhoršuje pozici věřitelů, kteří jsou po výmazu společnosti z obchodního rejstříku odkázáni na zákonné ručení společníků dle ust. § 39 ZOK ve spojení s ust. § 2026 odst. 2 OZ.

---

¹⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2533/2008. Dle tohoto rozhodnutí náleží akcionářům právo domáhat se, aby dozorčí rada přezkoumala výkon působnosti likvidátora.

Součástí konečné zprávy o průběhu likvidace sice nadále zůstává návrh na použití likvidačního zůstatku, ten však nemusí být schválen k tomu příslušným orgánem společnosti. O použití likvidačního zůstatku pak dle ust. § 38 odst. 2 ZOK rozhoduje na návrh společníků nebo likvidátora soud. Zároveň může dojít k situaci, kdy je návrh na použití likvidačního zůstatku sice příslušným orgánem společnosti schválen, avšak poté je podán návrh na zneplatnění takového rozhodnutí. Při realizaci práv dle ust. § 39 ZOK by měl tudíž věřitel písemně vyzvat k plnění všechny společníky, kteří byli zmíněni v návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku. Provedení tohoto kroku by mělo chránit věřitele proti případné povinnosti nést náklady řízení, pokud by žalobou uplatnil svůj nárok z titulu ručení vůči společníkovi, jenž podíl na likvidačním zůstatku neobdržel (případně ho neobdržel ve výši dle návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku). *De lege ferenda* lze doporučit opětovné zakotvení povinnosti dle ust. § 75a odst. 1 ObchZ do zákona, jelikož toto ustanovení usnadňovalo postup věřitelů proti ručícím společníkům.

4. Specifický režim uspokojování pohledávek dle ust. § 201 až § 204 OZ

V předchozích kapitolách již bylo konstatováno, že likvidace je proces určený pro společnosti s dostatkem majetku. V jejím průběhu by tudíž mělo dojít k plné úhradě dluhů společnosti. Pokud v průběhu likvidace likvidátor zjistí úpadek společnosti, musí dle ust. § 200 OZ bezodkladně podat insolvenční návrh. V následném insolvenčním řízení jsou pohledávky poměrně uspokojovány tak, aby nedocházelo k neodůvodněnému zvýhodnění některého z věřitelů. Občanský zákoník nicméně zakotvuje v ust. § 201 až § 204 OZ pravidla uspokojování pohledávek, která svým charakterem připomínají spíše insolvenční řízení, a která vylučují uplatnění ust. § 200 OZ. Před rozbořem těchto pravidel je potřeba si přesně určit, za jakých podmínek lze tato pravidla užít, protože se jedná o zásadní výjimku z povinnosti uhradit všechny dluhy likvidované společnosti v plné výši.

4.1. Zbytková likvidace

V předchozích částech práce již byla opakovaně zmiňována tzv. zbytková likvidace. Zákon výslovně tento termín nepoužívá, nicméně pojem zbytková likvidace byl v literatuře zaveden pro situace zakotvené v ust. § 173 odst. 2 OZ.¹⁴⁸ V tomto ustanovení zákon určuje, že pokud bylo insolvenční řízení ukončeno zrušením konkurzu po splnění podmínek rozvrhového usnesení nebo pro nedostatek majetku, likvidace se nekoná a společnost je zrušena již usnesením o zrušení konkurzu. Název zbytková likvidace pak reflektuje potřebu naložení s majetkem, který zbyl k vypořádání po proběhlém konkurzu (dle dikce zákona objevený majetek). V poslední větě výše uvedeného ustanovení je totiž určeno, že společnost do likvidace vstoupí, pokud se po skončení insolvenčního řízení objeví nějaký majetek.

Objevení majetku dle ust. § 173 odst. 2 OZ je odbornou veřejností vykládáno extenzivně. Pod tento pojem je řazen majetek neznámý v průběhu insolvenčního řízení

---

¹⁴⁸ Termín užívá např. ČERNÝ, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1034-1035.

a rovněž majetek vyloučený z majetkové podstaty.¹⁴⁹ Tento závěr je rovněž v souladu s výkladem odborné veřejnosti ohledně ust. § 68 odst. 2 ObchZ, které zbytkovou likvidaci upravovalo v předchozí právní úpravě.¹⁵⁰ Takto vyloučeným majetkem jsou dle ust. § 227 InsZ především neprodejné věci či nedobytné pohledávky, které ovšem po zrušení konkurzu mohou nabýt vyšší hodnotu, což umožní jejich zpeněžení v rámci zbytkové likvidace. Obecně se tedy dá shrnout, že by zbytková likvidace měla proběhnout vždy, pokud po proběhlém konkurzu existuje nějaký majetek k rozdělení mezi věřitele.¹⁵¹

V souvislosti s průběhem zbytkové likvidace je potřeba klást si otázku, nakolik musí dojít k naplnění všech zákonných mechanismů uplatňovaných při standardním průběhu likvidace. Odlišnost od standardní likvidace tkví ve skutečnosti, že u zbytkových likvidací zákon logicky vylučuje aplikaci ust. § 200 OZ.¹⁵² Dále například nelze uvažovat nad užitím ust. § 205 odst. 1 OZ v částech týkajících se návrhu na použití likvidačního zůstatku. Nepostačuje-li likvidační podstata k úhradě dluhů společnosti, není možné uvažovat nad vytvořením likvidačního zůstatku.

Odborná veřejnost se naopak domnívá, že při zbytkové likvidaci by mělo dojít k provedení ostatních zákonných postupů užívaných při standardní likvidaci (sestavení zahajovací rozvahy, sestavení soupisu jmění, oznámení likvidace věřitelům atd.).¹⁵³ S tímto názorem se ztotožňují, protože ani po proběhnutím insolvenčním řízení nemusí mít likvidátor přehled o rozsahu dluhů společnosti. Výzva k přihlášení pohledávek sice proběhla v předcházejícím insolvenčním řízení, ovšem tato skutečnost nehraje z hlediska zbytkové likvidace roli. Přihlášky učiněné v insolvenčním řízení by nicméně měly zajišťovat věřitelům postavení známého věřitele dle ust. § 198 odst. 1 OZ v průběhu zbytkové likvidace.

---

¹⁴⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 151. HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 917.

¹⁵⁰ DĚDIČ, J. In DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I*. Praha: Polygon 2002, s. 539.

¹⁵¹ GURIČOVÁ, J., LASÁK, J. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 235.

¹⁵² Poslední věta ust. § 200 OZ.

¹⁵³ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 151.

O aplikovatelnosti pravidel obsažených v ust. § 202 až § 204 OZ při provádění zbytkové likvidace není sporu. Odborná veřejnost se ovšem neshoduje v otázce, zda lze tato pravidla uplatnit i mimo případy zbytkových likvidací dle ust. § 173 odst. 2 OZ.

4.2. Použitelnost úpravy nezpeněžitelného majetku

Někteří autoři se domnívají, že ust. § 202 až § 204 OZ lze použít rovněž jako obecné řešení pro situace, kdy se nedaří zpeněžit majetek náležející do likvidační podstaty.¹⁵⁴ Zřejmě převládající část odborné veřejnosti pak zastává názor, že tuto úpravu nelze používat mimo návaznost na ust. § 201 OZ a ust. § 173 odst. 2 OZ.¹⁵⁵

Podle mého názoru pravidla týkající se nezpeněžitelného majetku lze užít i mimo zbytkové likvidace. Zásah do práv věřitele je v takových případech ale natolik zásadní, že ust. § 202 až § 204 OZ nelze pojmout jako obecné řešení jakéhokoliv výskytu nezpeněžitelného majetku. Kupříkladu aplikace pravidla zakotveného v ust. § 203 odst. 2 OZ mimo případy zbytkové likvidace může být akceptovatelná pouze výjimečně. Zánik pohledávky v případě odmítnutí převzetí účasti na majetkové podstatě totiž odporuje zásadě *pacta sunt servanda*. Současně takový postup odporuje i základnímu účelu likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ, protože nedochází k plné úhradě dluhů likvidované společnosti. Nadto lze dodat, že tím dochází rovněž k prolomení pravidla zakotveného v ust. § 1910 OZ, totiž že věřitel nemůže být nucen, aby přijal něco jiného, než co přísluší k jeho pohledávce.¹⁵⁶

Užití pravidel ust. § 202 až § 204 OZ vůči věřitelům je spravedlivé i mimo režim zbytkové likvidace pouze za této situace. Společnost se v průběhu likvidace může ocitnout v úpadku a tím je aktivována povinnost likvidátora podat bezodkladně insolvenční návrh dle ust. § 200 OZ. V souvislosti s insolvenčním řízením je ovšem potřeba upozornit na možnost uložení povinnosti uhradit předem zálohu na náklady

---

¹⁵⁴ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 91.

¹⁵⁵ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 1.* vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 628. ČERNÝ, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1035. Rovněž POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 1.* vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 627-628.

¹⁵⁶ JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 263.

insolvenčního řízení. Tato záloha může dle ust. § 108 odst. 3 InsZ činit částku až do výše 50.000,- Kč, což může být nad finanční možnosti likvidované společnosti. Povinnost hradit předem zálohu na náklady insolvenčního řízení brání tomu, aby bylo břemeno nákladů insolvenčního řízení přenášeno na stát. V takovém případě tedy neexistuje dostatek finančních prostředků k úhradě všech dluhů společnosti, zároveň ovšem nelze přistoupit k insolvenčnímu řízení, které zajišťuje spravedlivé uspokojení pohledávek jednotlivých věřitelů. Podle mého názoru by za těchto podmínek mělo dojít k aplikaci ust. § 201 až § 204 OZ, jelikož tato pravidla umožňují poměrné uspokojování pohledávek, a postup dle těchto ustanovení bývá dokonce někdy označován jako malý konkurz.¹⁵⁷ Bylo by vůči věřitelům nespravedlivé neumožnit jim v takových případech alespoň částečné uspokojení jejich pohledávek. Skutečnost, že majetek nepostačuje ani k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení, ještě neznamená, že společnost nemá vůbec žádné peníze. Určitou hodnotu může pro věřitele rovněž představovat majetek, který se nedařilo v likvidaci bez zbytečného odkladu zpeněžit.

K výše uvedenému je potřeba dodat, že s ohledem na konkrétní okolnosti může v úvahu přicházet rovněž odpovědnost likvidátora za škodu způsobenou porušením jeho povinností dle ust. § 200 OZ. *De lege ferenda* lze doporučit, aby došlo k úpravě první věty ust. § 201 odst. 1 OZ. Kromě odkazu na ust. § 173 odst. 2 OZ by ve znění tohoto ustanovení mělo být rovněž pamatováno na případy, kdy se společnost nachází v takových hospodářských potížích, že nemá prostředky ani k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení.

4.3. Pravidla uspokojování pohledávek dle ust. § 201 až § 204 OZ

Konečně je potřeba zmínit se přímo o obsahu pravidel obsažených v ust. § 201 až § 204 OZ. Ust. § 201 odst. 1 OZ dělí pohledávky do tří skupin. V první skupině jsou náklady likvidace, druhá zahrnuje pohledávky zaměstnanců a ve třetí skupině lze nalézt pohledávky ostatních věřitelů. Dle ust. § 201 OZ dochází k úhradám pohledávek v pořadí určeném dle skupin, přičemž pokud není možné úplné vyrovnání všech pohledávek ve skupině, uspokojí se poměrně. Před nároky zaměstnanců je tudíž

---

¹⁵⁷ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 151.

oproti standardní likvidaci řazen zájem na úhradě nákladů likvidace, což je podle mého názoru dáno podstatou zbytkové likvidace. V insolvenčním řízení pak náleží pohledávky zaměstnanců do skupiny tzv. pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou dle ust. § 169 odst. 1 písm. a) InsZ, nicméně alespoň částečnou úhradu nákladů insolvenčního řízení může zajišťovat záloha dle ust. § 108 InsZ.¹⁵⁸

Ust. § 202 až § 204 OZ pak řeší situaci, kdy již likvidační podstata obsahuje pouze nezpenžitelný majetek. Na základě ust. § 202 odst. 1 OZ je likvidační podstata nabízena jednotlivým věřitelům, jestliže se jí nedaří v přiměřené době celou zpenžít, a to za podmínek stanovených v odst. 1 až 2 tohoto ustanovení. Samotná nabídka k převzetí likvidační podstaty je pak dle ust. § 202 odst. 3 OZ koncipována jako nabídka smlouvy, u které lze uplatňovat fikci jejího přijetí. Pokud totiž věřitel nevyjádří nesouhlas s převzetím likvidační podstaty ve lhůtě dvou měsíců od obdržení nabídky, platí, že ji přijal, jestliže byl o této možnosti tohoto následku v nabídce poučen.

Věřitelé, kteří nabídku akceptují, případně u nichž se aplikuje fikce jejího přijetí dle ust. § 202 odst. 3 OZ, nabývají dle ust. § 203 odst. 1 OZ podílové spoluvlastnictví na majetkové podstatě, přičemž výše jejich podílu je určena poměrně s ohledem na výši pohledávky.¹⁵⁹ Pohledávky věřitelů, kteří nabídku na převzetí likvidační podstaty odmítnou, zanikají dle ust. § 203 odst. 2 OZ již tímto odmítnutím.¹⁶⁰ Zákon u pohledávek zaniklých dle ust. § 203 odst. 2 OZ výslovně určuje, že se obnovují, pokud se později zjistí dosud neznámý majetek likvidované společnosti. Gramatickým výkladem ust. § 203 odst. 2 OZ by se dalo dojít k závěru, že v případě zjištění dosud neznámého majetku nedochází k obnově pohledávek věřitelů, kteří podíl na likvidační podstatě převzali, případně u nichž nastala fikce přijetí nabídky k jejímu převzetí. To by ovšem bylo v rozporu se zásadou spravedlnosti, jelikož neexistuje rozumný důvod, proč by mělo k takovému rozlišování dojít.¹⁶¹ *De lege Ferenda* by měla být možnost obnovy pohledávek

---

¹⁵⁸ K pohledávkám postaveným na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou srov. ust. § 305 odst. 2 InsZ.

¹⁵⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 93.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 94.

¹⁶¹ ČERNÝ, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1037-1038.

v případě objevení dosud neznámého majetku doplněna i na závěr ust. § 203 odst. 1 OZ. K výše uvedenému je nutno dodat, že podle mého názoru se jedná o zánik pohledávky pouze pro účely likvidace. Pohledávka by pro účely jiných řízení neměla zaniknout, protože tím by docházelo k hrubému poškozování zájmů věřitele.¹⁶²

Ust. § 204 odst. 1 OZ pak řeší situaci, kdy dojde k odmítnutí likvidační podstaty všemi věřiteli. V takovém případě přechází likvidační podstata dnem zániku společnosti na stát. Likvidátor má povinnost o této skutečnosti stát bezodkladně uvědomit, zpravidla tak učiní skrze oznámení zaslané Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.¹⁶³

---

¹⁶² Například lze upozornit na ručení statutárního orgánu za dluhy společnosti dle ust. 159 odst. 3 OZ, pohledávka by měla tudíž nadále existovat v hmotněprávním smyslu, aby ji bylo možné uplatnit mimo likvidační řízení.

¹⁶³ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 94.

5. Ochrana věřitelů po skončení likvidace

Mohlo by se zdát, že dění po skončení likvidace již z hlediska ochrany věřitelů není tolik podstatné. Likvidátor v této době již uspokojil všechny pohledávky, jejichž existence mu byla známa, sporné a nesplacené pohledávky alespoň zajistil. V předchozích kapitolách již ovšem bylo uváděno, že i po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek se mohou objevit věřitelé, kteří mají vůči společnosti pohledávku, ale přihlášku včas nepodali. Z tohoto důvodu níže uvádím vybrané aspekty ochrany věřitelů související s děním po skončení likvidace.

5.1. Fikce pokračování v likvidaci a obnovení likvidace

První částí této kapitoly analyzuje zákonné mechanismy tzv. pokračování v likvidaci dle ust. § 208 OZ a obnovení likvidace dle ust. § 209 OZ. Pomocí těchto nástrojů zákon umožňuje řešit situace, kdy je po ukončení likvidace nalezen majetek, případně objeví-li se potřeba jiných nezbytných opatření. V rámci těchto zákonem předvídaných postupů pak mohou být uspokojeny pohledávky věřitelů.

5.1.1. Fikce neskončení likvidace dle ust. § 208 OZ

Pomocí fikce neskončení likvidace zákon pamatuje na případy, kdy se potřeba nezbytných opatření zjistí po skončení likvidace, ale ještě před výmazem společnosti z obchodního rejstříku. Výše uvedené vyplývá z Ust. § 208 OZ, které uvádí, že se fikce neukončení likvidace uplatňuje před výmazem společnosti. Zákon výslovně neříká, že k aplikovatelnosti postupu dle ust. § 208 OZ je nutné předchozí ukončení likvidace dle ust. § 207 OZ. To je ovšem dáno pouze nedůsledností zákonodárce, aplikovatelnost postupu dle ust. § 208 OZ pouze na situace vzniklé až po skončení likvidace odpovídá logice právní úpravy.

Předchozí právní úprava tuto problematiku reflektovala v ust. § 75b odst. 1 ObchZ. Dle uvedeného ustanovení musel v případě objevení dosud neznámého majetku o obnovení likvidace rozhodovat soud, a to i pokud byl majetek objeven před výmazem společnosti. Ust. § 208 OZ s ingerencí soudu již nepočítá, k čemuž důvodová zpráva občanského zákoníku uvádí, že je

odpovědností samotné likvidované společnosti postarat se o obnovu likvidace.¹⁶⁴ Z toho vyplývá další odlišnost oproti předchozí právní úpravě, totiž že bez jakéhokoliv jednání soudu pokračuje funkce likvidátora, který ji vykonával v okamžiku ukončení likvidace.¹⁶⁵ Obnovení funkce původního likvidátora je sice zásahem do jeho právní jistoty, jedná se však o zásah ospravedlnitelný, protože ust. § 208 OZ je aplikovatelné pouze před výmazem společnosti z obchodního rejstříku. Období mezi skončením likvidace a výmazem společnosti pak zpravidla není příliš dlouhé, protože zákon stanoví likvidátorovi v ust. § 207 OZ povinnost podat do 30 dnů po skončení likvidace návrh na zápis výmazu společnosti z obchodního rejstříku.¹⁶⁶ Nutno ovšem dodat, že lhůta má zřejmě pouze pořádkový charakter, a proto výše uvedené nebude platit vždy.¹⁶⁷

Dále je potřeba pozastavit se nad pojmy, které ust. § 208 OZ užívá. Dosud neznámým majetkem se dle komentářové literatury rozumí majetek společnosti, o jehož existenci likvidátor před skončením likvidace nevěděl.¹⁶⁸ Takto koncipovaná definice ovšem není zcela dokonalá, jelikož dosud neznámým majetkem může být například i nárok na náhradu škody vůči členovi voleného orgánu likvidované společnosti (včetně likvidátora).¹⁶⁹ Pro aplikovatelnost postupu dle ust. § 208 OZ je potřeba, aby dosud neznámý majetek měl způsobilost kladně ovlivnit hospodářský výsledek společnosti.¹⁷⁰ Dosud neznámý majetek je majetkem, který nebyl vypořádan v průběhu likvidace buď nedopatřením, nebo protože jej společnost nabyla až po skončení likvidace.¹⁷¹ Konkrétně byl judikaturou za dosud neznámý majetek považován například majetek, u nějž společnost předpokládala zánik jejího

---

¹⁶⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidované znění), k ust. § 187 až § 209.

¹⁶⁵ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1054.

¹⁶⁶ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 155.

¹⁶⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 3. 2001, sp. zn. 7 Cmo 33/2001.

¹⁶⁸ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 642.

¹⁶⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 153. Závěr plyne i z Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 7 Cmo 454/2010. Toto rozhodnutí pod pojem zahrnuje: „majetkové hodnoty, které nebyly známy a společnosti přičítány v době před dnem výmazu společnosti z obchodního rejstříku.“

¹⁷⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 7 Cmo 454/2010.

¹⁷¹ K nabytí majetku ovšem musí dojít ještě před výmazem společnosti z obchodního rejstříku, jinak režim ust. § 208 OZ nelze užít.

vlastnického práva, avšak to se po skončení likvidace ukázalo jako mylné.¹⁷² Dále lze pod pojem řadit majetek, který společnost nabyla až po skončení likvidace, a to např. v důsledku odstoupení od smlouvy.¹⁷³ Judikatura pod pojem naopak odmítla zahrnout majetek, o němž byl v době ukončení likvidace veden soudní spor.¹⁷⁴ Toto rozhodnutí se týkalo majetku objeveného až po výmazu společnosti z obchodního rejstříku, nicméně je použitelné i pro dosud neznámý majetek ve smyslu ust. § 208 OZ.

Tím se ovšem dostáváme k otázce, zda lze vypořádat postupem dle ust. § 208 OZ rovněž majetek, který byl společnosti před skončením likvidace známý. V literatuře se objevuje názor, že by tento známý majetek měl být vypořádán dle ust. § 208 OZ v rámci nezbytných opatření.¹⁷⁵ S tímto výkladem zákona se plně ztotožňuji, jinak by docházelo k neodůvodněnému zásahu do práv věřitelů a společníků likvidované společnosti. Důvodová zpráva občanského zákoníku k této problematice nic neříká, výklad pojmu nezbytná opatření nechává čistě na soudní praxi.¹⁷⁶ Uvedenému závěru nasvědčuje systematika právní úpravy. K použití likvidačního zůstatku totiž lze dle ust. § 206 odst. 2 OZ přistoupit, pokud byla věřiteli se spornou pohledávkou poskytnuta jistota. V případě, že by pak byla soudem zjištěna nedůvodnost takové pohledávky, nebylo by možno společnosti vrátit prostředky vynaložené na poskytnutí jistoty, protože by se nejednalo o neznámý majetek. Ust. § 206 odst. 2 OZ by pak v praxi nemohlo být nikdy rozumně uvažujícím likvidátorem využito.

Nový (nelikvidovaný) majetek má být poté likvidátorem dle ust. § 208 OZ vypořádán. Tímto vypořádáním se myslí naložení s majetkem v souladu s účelem likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ. Pokud v době uplatnění fikce neskončené likvidace dle ust. § 208 OZ existují věřitelé společnosti, měl by být majetek zpeněžen a rozdělen mezi tyto věřitele.¹⁷⁷ Napovídá tomu zejména zájem na úhradě dluhů společnosti, což je jeden z hlavních účelů likvidace. Ust. § 209 odst. 2 OZ pak v souvislosti s obnovou

---

¹⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 29 Cdo 3946/2011.

¹⁷³ JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 269.

¹⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007.

¹⁷⁵ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 153 až 154.

¹⁷⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidované znění), k ust. § 187 až § 209.

¹⁷⁷ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 967. Rovněž JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 156.

likvidace výslovně zmiňuje obnovu pohledávek věřitelů. Pokud tedy má být majetek užit k úhradě dluhů společnosti v případě obnovení likvidace, není důvod, proč by nemohl tomuto účelu sloužit i v případě postupu dle ust. § 208 OZ. Na příčinách neuspokojení pohledávky věřitele v době před skončením likvidace podle mého názoru nezáleží, vyrovnány by měly být i dluhy věřitelům přihlášeným po lhůtě dle ust. § 198 odst. 2 OZ.¹⁷⁸

5.1.2. Obnova likvidace dle ust. § 209 OZ

Pomocí nástroje obnovení likvidace zákon řeší případy, kdy se neznámý majetek či jiný zájem hodný právní ochrany objeví až po výmazu společnosti z obchodního rejstříku.

O obnově likvidace dle ust. § 209 OZ rozhoduje soud, a to pouze na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem. Okruh osob oprávněných k podání návrhu není zákonem konkrétněji specifikován. Odpovědností soudu tudíž bude vždy posoudit, zda se podařilo navrhovateli právní zájem osvědčit. Dle literatury může být osobou oprávněnou k podání návrhu například bývalý společník, věřitel, dlužník či orgán veřejné moci.¹⁷⁹ Pokud jde o věřitele společnosti, domnívám se, že bude moci úspěšně navrhnout zahájení řízení o obnově likvidace pouze v případě, že se objeví majetek zaniklé společnosti, který nebyl vypořádán za její existence. Vracení již vyplacených podílů na likvidačním zůstatku kvůli pohledávce věřitele, který svou pohledávku nepřihlásil před výmazem společnosti, by bylo nepřiměřeným zásahem do postavení společníků. Rovněž by v případě takového výkladu došlo k omezení smyslu úpravy ručení dle ust. § 39 ZOK.

Obsah pojmu neznámého majetku ve smyslu ust. § 209 odst. 1 OZ je v zásadě obsahově totožným s pojmem dosud neznámého majetku dle ust. § 208 odst. 2 OZ.¹⁸⁰ Konkrétní výklad zájmu hodného právní ochrany ve smyslu ust. § 209 odst. 1 OZ ponechává zákon na soudní praxi. Dle dosavadní judikatury ovšem nelze o obsahu

---

¹⁷⁸ Srovnej s výkladem v kap. B)3.1.2 B). Shodný názor JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 156. Opačný názor zastává HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1057.

¹⁷⁹ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 158 až 159.

¹⁸⁰ Tamtéž. Rovněž HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1062.

tohoto pojmu vyvozovat paušalizující závěry.¹⁸¹ Někteří autoři pod jiný zájem hodný ochrany řadí majetek společnosti, který nebyl v průběhu likvidace vypořádan, ale nelze jej označit za neznámý.¹⁸² Jiní autoři pak zastávají názor, že majetek známý již v průběhu likvidace nelze do této kategorie zařadit, protože jinak by kategorie známého majetku postrádala smysl.¹⁸³ Známeý majetek se proto má se zánikem společnosti stát věcí opuštěnou dle ust. § 1045 OZ a na straně nedbalého likvidátora se může aktivovat odpovědnost za škodu.¹⁸⁴ Podle mého názoru je v tomto případě potřeba upřednostnit výklad, který umožňuje v rámci obnovy likvidace dle ust. § 209 OZ vypořádat i majetek, jenž není majetkem neznámým. Opačný výklad neodpovídá smyslu celé právní úpravy likvidací, totiž naplnění účelu likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ. Rovněž zvláštní režim obnovené likvidace by totiž měl být ovládan tímto zásadním ustanovením celé právní úpravy likvidací.

Spolu s rozhodnutím o obnově likvidace má dle ust. § 209 odst. 1 OZ soud jmenovat společnosti likvidátora. Ve výběru osoby likvidátora jej toto ustanovení nijak neomezuje, podle mého názoru by však soud měl postupovat dle ust. § 191 OZ, jelikož se jedná o situaci podobnou počátku běžné likvidace.¹⁸⁵ Na základě ust. § 209 odst. 1 OZ pak dochází k zápisu obnovení společnosti do obchodního rejstříku a na právnickou společnost se od obnovení hledí, jako by nikdy nezanikla. Ust. § 209 odst. 2 OZ pak stanoví, že se zároveň s obnovou společnosti obnovují rovněž neuspokojené pohledávky jejích věřitelů, pokud byla nařízena pro objevení neznámého majetku. S ohledem na obecnou formulaci tohoto ustanovení lze soudit, že v obnoveném řízení má dojít rovněž k úhradě pohledávek, které nebyly likvidátorovi známé a nebyly přihlášeny ve lhůtě dle § 198 odst. 2 OZ.¹⁸⁶

---

¹⁸¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 10. 2017, sp. zn. 14 Cmo 82/2015. Dle tohoto rozhodnutí nebyla pod jiný zájem právní ochrany podřazena potřeba dokončení správního řízení (JANOŠEK, V. Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku. *Obchodněprávní revue*, 2018, č. 1, s. 22 až 26).

¹⁸² JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 158. Rovněž HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1062.

¹⁸³ JANOŠEK, V. In PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 270.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ Shodně HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1064.

¹⁸⁶ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 161.

Nejasnost panuje ohledně samotného průběhu likvidace po rozhodnutí o jejím obnovení, jelikož právní úprava nijak neurčuje, které kroky budou muset být opakovány. Likvidátor by měl ke dni obnovení likvidace sestavit zahajovací rozvahu.¹⁸⁷ Další postup závisí na důvodu obnovy. Pokud je důvodem obnovy výskyt majetku nevypořádaného v průběhu předchozí likvidace, mělo by podle mého názoru dojít k vypracování soupisu jmění dle ust. § 199 odst. 1 OZ. Vyhotovením soupisu jmění by mělo být vyjasněno, které pohledávky zbývá uspokojit a v jaké jsou výši, zároveň by umožňoval zjistit rozsah majetku určeného k vypořádání v obnovené likvidaci. Dle literatury je rovněž vhodné znovu oznamovat likvidaci věřitelům dle ust. § 198 OZ.¹⁸⁸ Pokud byl v rámci obnovené likvidace vypořádán majetek, mělo by zároveň dojít k vypracování závěrečných dokumentů dle ust. § 205 odst. 1 OZ, stejně jako při normální likvidaci.

Závěrem výkladu k této problematice je nutno zmínit se o ust. § 643 odst. 2 OZ, které řeší dopad obnovení zápisu právnické osoby na promlčecí lhůtu pohledávek věřitelů. Dle tohoto ustanovení neuplyne věřitelům promlčecí lhůta dříve než šest měsíců ode dne, kdy byl zápis společnosti v obchodním rejstříku obnoven. V literatuře se objevuje názor, že na základě tohoto ustanovení dochází rovněž k obnovení promlčecí lhůty u těch dluhů společnosti, u kterých došlo k jejímu uplynutí v období mezi výmazem společnosti a zápisem obnovy společnosti.¹⁸⁹ Toto ustanovení ovšem nelze užít k obnově promlčecí lhůty u pohledávek, jimž promlčecí lhůta uplynula již před zánikem společnosti.¹⁹⁰ V opačném případě by takové ustanovení bylo snadno zneužitelné ze strany věřitelů k obejití institutu promlčení.

---

¹⁸⁷ POKORNÁ, J. In ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 644.

¹⁸⁸ JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 162.

¹⁸⁹ HOLEJŠOVSKÝ, J. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1066. LÁZÍKOVÁ, J., ŠTEVČEK, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2259-2260.

¹⁹⁰ LÁZÍKOVÁ, J., ŠTEVČEK, M. In LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2259-2260.

5.2. Ručení společníků po zániku společnosti

Zánikem společnosti nedochází k zániku zajištění pohledávky, proto lze aplikovat povinnost z ručení společníků dle ust. § 39 ZOK ve spojení s ust. § 2026 odst. 2 OZ.¹⁹¹ Dle ust. § 39 ZOK po zániku společnosti, v případě že prošla procesem likvidace, ručí společníci za její dluhy do výše svého podílu na likvidačním zůstatku. Toto pravidlo je pak doplněno podmínkou, že společníci ručí nejméně v rozsahu, v jakém ručili za trvání společnosti. Pozice věřitele je tedy různě silná v závislosti na typu obchodní společnosti, která byla jeho dlužníkem.

U kapitálových obchodních společností je pozice věřitele oslabena více. V případě akciové společnosti je šance uspokojení pohledávky věřitele menší, jelikož akcionáři za trvání společnosti za dluhy vůbec neručili. S novou právní úpravou vyvstala otázka, zda je ručení akcionářů do výše svého podílu na likvidačním zůstatku ručením solidárním, či nikoliv. Část odborné veřejnosti se přiklání k názoru, že by mělo i za nové právní úpravy ručení zůstat podílové.¹⁹² Dále je ovšem v literatuře možno nalézt názor, že z poslední věty ust. § 39 ZOK plyne solidárnost ručení, jelikož se v ní řeší vzájemné vypořádání společníků.¹⁹³ Tento názor je rovněž opírá o koncepci solidarity ručení jako pravidla v ust. § 2027 OZ.

Osobně se přikláním spíše k druhému z výše uvedených názorů a považují ručení akcionářů dle ust. § 39 ZOK za solidární. Takový výklad výše uvedeného ustanovení lépe odpovídá jeho smyslu, tj. korigovat nerovnováhu mezi zájmy věřitelů a akcionářů po zániku společnosti. Akcionář ručí stále pouze do výše svého podílu na likvidačním zůstatku, a proto není do jeho postavení solidárností tolik zasahováno. Naopak věřitel se díky solidárnosti může obrátit klidně i na jediného z bývalých akcionářů, pokud jeho podíl na likvidačním zůstatku dosahuje celkové výše dluhu. V případě podílového ručení by věřitel byl nucen vyzvat k plnění více akcionářů, jelikož by každý z nich dlužil pouze svou část dluhu a výše této části by byla vypočtena dle poměrů, v jakých se podíleli na likvidačním zůstatku. Věřitel zaniklé společnosti pak na rozdíl od jejích bývalých akcionářů nemá jistotu ohledně výše jednotlivých

---

¹⁹¹ Závěr o trvání zajištění i po zániku společnosti vychází i ze soudní praxe, viz Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1198/2005.

¹⁹² POKORNÁ, J. In LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. Díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 316.

¹⁹³ Rozsáhlý výklad k této problematice předkládá JOSKOVÁ, L. In JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 135-137.

podílů na likvidačním zůstatku.¹⁹⁴ Z tohoto důvodu je solidárnost ručení vhodnějším výkladem ust. § 39 ZOK.

V případě společnosti s ručením omezením bude záležet na faktu, zda bylo do obchodního rejstříku zapsáno, že společníci splnili svou vkladovou povinnost.¹⁹⁵ Význam ručení je ovšem v případě s. r. o. oslaben tím, že minimální výše vkladu činí pouze 1 Kč, tudíž výhodnost pozice věřitele bude zpravidla opět záviset na výši likvidačního zůstatku. Ručení společníků s. r. o. do výše svého podílu na likvidačním zůstatku má stejně jako u akcionářů dle mého názoru solidární povahu, výše uvedený výklad ust. § 39 ZOK lze aplikovat i u nich.

V případě veřejné obchodní společnosti je už z jejich charakteristických znaků patrné, že se vždy uplatní modifikující režim ručení. Společníci v. o. s. ručí po zániku společnosti za její dluhy stejně jako za jejího trvání. Ručení společníků v. o. s. po zániku společnosti je tak dle ust. § 95 odst. 1 ZOK ve spojení s ust. § 39 ZOK solidární a neomezené.

U komanditní společnosti se rozsah ručení po zániku společnosti liší v závislosti na tom, zda se jedná o komanditistu, nebo komplementáře. Komplementáři jsou na tom z hlediska ručení stejně jako společníci v. o. s., zatímco postavení komanditistů spíše připomíná postavení společníků s. r. o.¹⁹⁶ Komanditisté ručí za dluhy zaniklé společnosti do výše svého nesplaceného vkladu dle stavu zapsaného v obchodním rejstříku.¹⁹⁷ Pokud v době výzvy k plnění nezbývá žádnému z komanditistů povinnost splatit vklad, ručí pouze do výše svého podílu na likvidačním zůstatku dle věty první ust. § 39 ZOK.

---

¹⁹⁴ Viz problematika seznamu společníků, jimž byl vyplacen podíl na likvidačním zůstatku (kap. 3.7)

¹⁹⁵ Srovnej s ust. § 132 ZOK.

¹⁹⁶ Úprava ručení v komanditní společnosti v ust. § 118 odst. 1 ZOK a ust. § 122 ZOK.

¹⁹⁷ Pokud je stanovena komanditní suma, tak do výše této sumy dle ust. § 130 ZOK.

Závěr

Za cíl své diplomové práce jsem si určil kritickou analýzu ochrany věřitelů společnosti, kterou jim právní úprava poskytuje v průběhu likvidace. Za tímto účelem došlo v rámci této práce k rozboru právních norem upravujících proces likvidace, a to v návaznosti na ochranu věřitelů v tomto procesu. Při zkoumání postavení věřitelů jsem narazil na řadu sporných otázek. Právní úpravu jsem se v takových případech snažil vhodně interpretovat a nastínit možná řešení daného problému. Při výše uvedeném mi byla oporou zejména relevantní judikatura a názory vyskytující se v odborné literatuře. Celkově vzato hodnotím ochranu věřitelů společnosti v likvidaci jako dostatečnou, ovšem s výhradou několika níže uvedených problémů, ve kterých spatřuji z hlediska ochrany věřitelů slabiny právní úpravy.

První kapitola této práce byla zaměřena na likvidátora, který je klíčovou osobou pro ochranu věřitelů společnosti v likvidaci. Tato klíčovost je dána tím, že většina prvků ochrany věřitelů je navázána na jeho práva a povinnosti, když právě na řádném výkonu těchto práv a povinností závisí kvalita jejich ochrany. V rámci této kapitoly byla rozebrána problematika vzniku funkce likvidátora, přičemž pozornost byla v tomto ohledu zaměřena hlavně na jmenování likvidátora soudem. Kladně v této souvislosti hodnotím zejména možnost soudu jmenovat likvidátorem člena statutárního orgánu společnosti, a to aniž by k tomu potřeboval jeho souhlas se jmenováním. Kriticky naopak přistupuji k nejasnému znění zákona v souvislosti s presumpcí souhlasu se jmenováním insolvenčního správce do funkce likvidátora dle ust. § 191 odst. 4 OZ. Podle mého názoru souhlas insolvenčního správce se jmenováním do funkce likvidátora není nutný, protože jinak by tento mechanismus neplnil svou funkci, tj. zařídit obsazení funkce likvidátora u všech společností. Dále byl do této kapitoly zařazen přehled práv a povinností chránících věřitele likvidované společnosti. Na tomto přehledu lze demonstrovat důležitost likvidátora pro ochranu věřitelů. Závěrem úvodní kapitoly byla analyzována možnost zániku funkce likvidátora, konkrétně zánik funkce v důsledku odvolání soudem. S ohledem na funkčnost tohoto mechanismu jsem dospěl k názoru, že soud může odvolávat i likvidátora, jenž byl do funkce povolán příslušným orgánem společnosti. Výslovné neuvedení této možnosti do znění zákona pak považuji za nedůslednost zákonodárce.

Ve druhé kapitole jsem svou pozornost zaměřil na počátek procesu likvidace. Zákon zajišťuje náležitou publicitu likvidace prostřednictvím povinnosti podat návrh na zápis likvidace do obchodního rejstříku a povinnosti užívat při jednání za společnost její název s dodatkem v „likvidaci“. Uvedené povinnosti byly v této kapitole podrobeny rozboru, jelikož jejich náležitá funkčnost chrání jak třetí osoby, tak i samotnou společnost. Obzvlášť užívání dodatku může fungovat jako nástroj prevence škody, proto by měl být dodatek připojován k názvu i na všech obchodních listinách. Součástí této kapitoly je dále analýza dokumentů sestavovaných povinně na začátku likvidace. Největší význam pro ochranu věřitelů má soupis jmění, protože se jedná o jejich hlavní informační zdroj v průběhu likvidace. Nadto dodávám, že tento soupis jmění by měl být průběžně aktualizován, protože pouze v takovém případě má pro žádajícího věřitele požadovanou informační hodnotu. Právě absenci zakotvení povinnosti aktualizovat soupis jmění považuji za slabinu v právní úpravě ochrany věřitelů. Do této kapitoly byla ještě zařazena problematika oznámení likvidace věřitelů společnosti dle ust. § 198 OZ, jakožto jednání zpravidla činěného likvidátorem bez zbytečného odkladu po vstupu společnosti do likvidace. V této souvislosti je nutno dodat, že oznamovací povinnost je koncipována odlišně vzhledem k věřitelům známým a neznámým. Pro uspokojení pohledávek neznámých věřitelů je nutné jejich přihlášení, zákon ovšem ani obsah, ani formu přihlášek nijak nespécifikuje, což nepokládám z hlediska právní jistoty věřitelů za příliš vhodné řešení. Pohledávky známých věřitelů pak mají být v likvidaci uspokojovány i bez podání přihlášky a měla by jim zároveň příslušet ochrana dle ust. § 206 odst. 1 OZ, byť to zákon výslovně neurčuje.

Třetí kapitola byla věnována nejružnějším zákonným mechanismům, které chrání věřitele v dalším průběhu likvidace společnosti. Hned na počátku jsem zaměřil pozornost na uspokojování pohledávek věřitelů, přičemž dle mého názoru mají být pohledávky uspokojovány zásadně podle pořadí, ve kterém nastává jejich splatnost. Ani nová právní úprava pak nepřinesla odpověď na otázku, jakým způsobem má likvidátor nakládat s pohledávkami věřitelů, které nebyly přihlášeny včas, což považuji za její velký nedostatek. Osobně se přikláním k názoru, že likvidátor by měl uspokojit i pohledávky přihlášené po lhůtě, protože takový výklad lépe vyhovuje účelu likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ. Pokud však věřitelé uplatní svou pohledávku až po zániku společnosti, nezbyvá jim nic jiného než spoléhat na ručení společníků

zaniklé společnosti dle ust. § 39 ZOK. Opomenuta v této kapitole nebylo ani zvláštní pravidla uspokojování pohledávek zaměstnanců, pohledávek sporných nebo nesplatných a pohledávek zajištěných věřitelů. Zvláštní pozornost vyžaduje zejména problematika věřitelů, jejichž pohledávky jsou sporné, protože jejich postavení je při likvidaci obzvlášť citlivé. V této souvislosti odkazuji na pasáž věnovanou otázce, zda je možné vymazat společnost z obchodního rejstříku, i přestože je účastníkem probíhajících soudních řízení. Osobně se přikláním k závěru, že takový postup může hrubě poškozovat zájmy věřitelů společnosti, proto soudím, že likvidovanou společnost v takových případech vymazat z obchodního rejstříku nelze. Věřitelé jsou dále chráněni prostřednictvím omezení rozsahu zástupčího oprávnění osob jednajících za likvidovanou společnost, jelikož jejich činnost by měla vždy směřovat k účelu likvidace dle ust. § 187 odst. 1 OZ. Při naplňování tohoto účelu likvidátor disponuje širokou mírou autonomie, což zejména u zpeněžování likvidační podstaty hodnotím kladně. Závěr této kapitoly je věnován dokumentům sestavovaným na konci likvidace. V této oblasti došlo oproti předchozí právní úpravě ke zhoršení pozice věřitelů, jelikož dle nové právní úpravy již likvidátor nemusí sestavovat seznam společníků, jimž byl vyplacen podíl na likvidačním zůstatku.

Ve čtvrté kapitole jsem se dotknul problematiky tzv. zbytkové likvidace dle ust. § 173 odst. 2 OZ. Zbytková likvidace navazuje na proběhnuvší insolvenční řízení, pokud po jeho skončení dojde k objevení dalšího majetku. Právní úprava pro tyto účely zakotvuje specifický systém uspokojování pohledávek věřitelů, jelikož v těchto případech zpravidla nelze plně uhradit všechny dluhy společnosti. V rámci této kapitoly jsem se rovněž zabýval otázkou, zda lze použít ustanovení řešící nezpeněžitelný majetek i mimo zbytkové likvidace. Domnívám se, že ust. § 202 až § 204 OZ nelze užívat jako obecný postup pro jakékoliv případy výskytu nezpeněžitelného majetku. Tato ustanovení by měla být použitelná pouze v případě zbytkových likvidací, případně pokud insolvenční řízení neproběhlo, jelikož majetek společnosti nepostačoval ani k úhradě zálohy na jeho náklady.

Poslední kapitola této práce byla věnována ochraně věřitelů, kterou jim právní úprava poskytuje po skončení likvidace. V první části této kapitoly byla podrobně rozebrána ust. § 208 a § 209 OZ, protože se jedná o mechanismy umožňující za určitých podmínek uspokojení pohledávek věřitelů po skončení likvidace, respektive po zániku společnosti. Vyzdvihnout je potřeba zejména změny, které

zaznamenala úprava tzv. fikce pokračování v likvidaci dle ust. § 208 OZ. Tento postup je za současné právní úpravy proveditelný bez jakékoliv ingerence soudu, což hodnotím jako pozitivní změnu. Posledním tématem řešeným v této práci pak je ručení společníků po zániku společnosti, které je zakotveno v ust. § 39 ZOK. Z hlediska ochrany věřitelů stojí za zmínku problematika solidárnosti ručení bývalých akcionářů zaniklé společnosti. Přikláním se totiž k názoru, že nová právní úprava zavádí v ust. § 39 ZOK solidární ručení až do výše podílu na likvidačním zůstatku u daného akcionáře.

Z výše uvedeného souhrnu vyplývá, že ani rekonstrukce soukromého práva nepřinesla odpověď na některé sporné otázky související s ochranou věřitelů společnosti v likvidaci. Domnívám se, že ochrana věřitelů je zákonem v podstatě nastavena správně, nicméně právní úprava likvidací je místy až příliš strohá. Do budoucna nezbývá než doufat, že se zákonodárce tyto mezery v právní úpravě rozhodne po řádném rozboru a důkladném zvážení zaplnit, případně že budou vhodně vyřešeny soudní praxí.

Seznam použitých zdrojů

---

1. Seznam použité literatury

ČECH, P., ŠUK, P. *Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní)*. Praha: Bova Polygon, 2016, 376 s. ISBN 978-80-7273-177-0

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 640 s. ISBN 978-80-7478-735-5

DĚDIČ, J. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I. § 1-92e*. Praha: Polygon 2002, 848 s. ISBN 80-7273-071-1

DĚDIČ, J., LASÁK, J., KRÍŽ, J. a kol. *Judikatura k rekodifikaci. Obchodní společnosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 416 s. ISBN 978-80-7478-852-9

DVOŘÁK, T. *Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: ASPI, 2005, 696 s. ISBN 978-80-7478-633-4

HAMPEL, P., WALDER, I. *Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 348 s. ISBN 978-80-7478-506-1

JOSKOVÁ, L., PRAVDOVÁ, M., ZACHARDOVÁ, L. *Likvidace obchodních společností*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 202 s. ISBN 978-80-7400-646-3

LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1608 s. ISBN 978-80-7478-537-5

LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 2400 s. ISBN 978-80-7400-529-9

PELIKÁN, V. *Likvidace podniku*. 3. vydání. Praha: Grada publishing, 2000, 120 s. ISBN 80-7169-927-6

PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku. II. Díl*. 3. vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004, 576 s. ISBN 80-86395-99-5

PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 3053 s. ISBN 978-80-7400-653-1

PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J., SIGMUND, A., TARANDA, P. *Likvidace obchodních společností, 6. aktualizované vydání*. Olomouc: ANAG, 2017, 262 s. ISBN 978-80-7554-101-7

SVEJKOVSKÝ, J., DEVEROVÁ, L. a kol. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář. § 118-418*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 522 s. ISBN 978-80-7400-445-2

ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1128 s. ISBN 978-80-7400-540-4

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1736 s., ISBN 978-80-7478-370-8

2. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů

3. Seznam použité judikatury

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 5. 2. 1932, sp. zn. Rv II 109/31

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 1993, sp. zn. 11 Cm 975/1993

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 9. 1. 1996, sp. zn. 25 Co 338/95

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2000, sp. zn. 32 Cdo 524/2000

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 2. 2001, sp. zn. 7 Cmo 271/2000

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 3. 2001, sp. zn. 7 Cmo 33/2001

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, sp. zn. 7 Cmo 424/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 29 Odo 540/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2005, sp. zn. 29 Odo 366/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1198/2005

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 1484/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1664/2007

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 5. 2009, sp. zn. 7 Cmo 471/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 5130/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2533/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3028/2009

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 7 Cmo 454/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1081/2011

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 22 Cdo 959/2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 2. 2012, sp. zn. 7 Cmo 366/2011

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 26/2013

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3250/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4747/2014

Usnesení vrchního soudu v Praze ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 7 Cmo 523/2016

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 10. 2017, sp. zn. 14 Cmo 82/2015

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 10. 2017, sp. zn. 7 Cmo 43/2017

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2017, sp. Zn. 23 Cdo 4600/2017

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4828/2017

4. Seznam ostatních zdrojů

ČERNÁ, S., JOSKOVÁ, L. K postavení likvidátora. In *Právní rádce*, 2011, č. 5, s. 21 až 31

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

HAMPEL, P. Pohled rejstříkových soudů na likvidace obchodních společností. In *Právní rádce*, 2003, č. 8, s. 28 až 32

JANOŠEK, V. Výmaz právnické osoby z veřejného rejstříku. In *Obchodněprávní revue*, 2018, č. 1, s. 22 až 26

MIHALÍK, V.: *O nevděčné úloze likvidátora jmenovaného ze seznamu insolvenčních správců*. In epravo.cz [online]. [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/o-nevdecne-uloze-likvidatora-jmenovaneho-ze-seznamu-insolvencnich-spravcu-95032.html>

ŠILER, V.: *Právní postavení likvidátora*. In epravo.cz [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-postaveni-likvidatora-76.html>

Tisková zpráva společnosti Bisnode Česká republika, a.s.: *Letos by v ČR mohlo zaniknout rekordní množství firem*. In <https://www.bisnode.cz/> [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.bisnode.cz/o-bisnode/o-nas/novinky/letos-by-v-cr-mohlo-zaniknout-rekordni-mnozstvi-firem/>

Seznam zkratek

---

a. s.	Akciová společnost
k. s.	Komanditní společnost
InsZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
VeřRej	Zákon č. 304/ 2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (rejstříkový zákon), ve znění pozdějších předpisů
v. o. s.	Veřejná obchodní společnost
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
ZoÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
ZP	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Ochrana věřitelů společnosti v likvidaci

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá ochranou věřitelů, kterou jim právní úprava poskytuje v průběhu likvidace. Tato problematika zůstává aktuální i po rekodifikaci soukromého práva, jelikož ani nová právní úprava neodstranila veškeré nedostatky v jejich ochraně.

Práce je strukturována do pěti kapitol, přičemž obsah těchto kapitol pokrývá většinu nástrojů, kterými je zajišťována ochrana věřitelů v průběhu celé likvidace a po jejím skončení. První kapitola se věnuje likvidátorovi, který je stěžejní postavou likvidačního procesu. Výčet jeho práv a povinností umožňuje získat hrubý přehled o ochraně věřitelů v průběhu likvidace. V následujícím textu práce jsou pak tyto práva a povinnosti podrobně rozebrány. Druhá kapitola se věnuje nástrojům ochrany věřitelů spojeným s počátkem likvidace. Ve třetí kapitole je pak pozornost zaměřena na ochranu věřitelů v celém průběhu likvidace. V této kapitole je detailně rozebrán proces uspokojování pohledávek věřitelů, a to včetně analýzy specifických skupin věřitelů. Poté byla pozornost soustředěna na omezení spojená se vstupem do likvidace a proces zpeněžování likvidační podstaty. Kapitola uzavírá problematika dokumentů sestavovaných v závěru likvidace. Čtvrtá kapitola se zabývá specifickou úpravou uspokojování pohledávek pro případy návaznosti likvidace na insolvenční řízení. Pátá kapitola analyzuje ochranu věřitelů po skončení likvidace, přičemž detailně rozebráno je v této souvislosti ručení společníků a problematika obnovy likvidace.

Při psaní této diplomové práce byla pozornost soustředěna zejména na sporná místa právní úpravy a slabiny v ochraně věřitelů. Práce obsahuje návrhy *de lege ferenda* v případech, které podle mého názoru vyžadují změnu v zákonné úpravě. Kritická analýza právní úpravy se pak opírá o názory dostupné v odborné literatuře a závěry učiněné soudní praxí.

Klíčová slova

---

likvidace společnosti, ochrana věřitelů, likvidátor

Protection of company's creditors during liquidation

Abstract

This diploma thesis deals with the protection of creditors, which the legal legislation provides them during liquidation. This issue remains important even after the recodification of private law, because new legislation has not removed all weaknesses in the protection of creditors.

The thesis is divided into five chapters. Objective of these chapters is to cover most of the instruments that protect creditors throughout the liquidation process and after its ending. The first chapter is dedicated to the liquidator, who is the key person of the liquidation process. This chapter also involves a list of his rights and duties. That provides an overview of the protection of creditors during liquidation and the next parts of diploma thesis describe these rights and duties in detail. The second chapter delves into the instruments of protection which are associated with the beginning of liquidation. The third chapter deals with a protection of creditors during the whole process. In particular it deals with payment of the company's debts and includes the analysis of specific groups of creditors. Afterwards, effects of entry into the liquidations are described. The last part of the third chapter reflects documents which need to be drafted at the end of the liquidation. The fourth chapter is dedicated to the specific rules of liquidation which deal with cases following the insolvency proceedings. This thesis is finalised by the fifth chapter, which analyses the protection of creditors after end of the liquidation, particularly it deals with the liability of the shareholders and the issue of the resumption of the liquidation.

Diploma thesis is focused on controversial parts of the legislation and weaknesses in the protection of creditors. The text also contains *de lege ferenda* proposals where I find it appropriate. Critical analysis is based on opinions which are available in literature and on conclusions of judicial practice.

Key words

---

liquidation of a company, protection of creditors, liquidator